

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona
 Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona
 Egy hónapra 2 k 40 f

HIROKÉREK:
 A hirdetés díja az egyeztetés 20 %
 Minden következéssel 10 %

Nyitány 1907. szeptember 5.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 157

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 21. sz.
 TELEFON-SZÁM: 100

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, szeptember 5

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Tekintély-inség.
- A marokkói vérengzés.
- Garázdálkodó cigányok.
- Árúsztalok az aradi piacon.
- Fejlettség a torony alatt.
- Lefokoztak egy hadnagyot.
- Aradi flúból — orosz testőrtiszt.
- A vezérkari főnök hazafias kérése.
- Agráriusok szervezkedése.
- A válogatós Lovaregylet.
- Az aradi gyárpar válsága.
- Tárca: A Burg fehér asszonya. Irta: Prepeliczay E.

Tekintély-inség.

Arad, szeptember 4.

Pierre, a francia gránátos, meg Tom, a skót huszár versengtek. „Az angol katoná, — mondta Pierre, — pénzért harcol, a francia dicsőségért!” — „és mindenki azért harcol, a miye még nincsen”. Aradon, a városházán kétségbeesett küzdelem indult meg a tekintélyért. Ugy van: a tekintély a városházán a legkevesebb.

Az egyik szárnyon a kis-tisztviselőktől féltik a tekintélyt. A másik oldalon pedig az újságoktól. Amott a városi adóügyosztály van; emitt a rendőrség rettegési magát szörnyű jogcsattogtatással.

A napnak két eseménye kínálkozik egybeállításra, hogy abból a város hivatali életének színes mozaikja kikerüljön. Az egyik: az adóügyosztály feje kiadta az ugynevezett kifli-rendeletet. Megtiltja, hogy a pék eztán délelőttöként bejárjon a hivatalokba és hogy ennek révén a tizórázás a tisztviselőket fontosabb dolgaiktól elvonja; megvonja azt a nyári kedvezést, hogy a hivatalnokok délután három óra-ig járjanak a hivatalokba; megtiltja a folyosókon való időzést s a tisztviselői kollegialitás azon megnyilatkozásait, hogy egymás hivatalaiban látogatásokat tegyenek. Bizony, furcsa, hogy ilyen rendeletre szükség lehetett. Az még furcsább, a mi a következménye volt; a tisztviselők az adóügyi tanácsos rendeletének erős részeit egyszerűen áthúzták. Ezzel akarták kifejezni, hogy azokat magukra nézve méltatlannak tartják. Ha tehát a rendeletnek a hivatalfőnöki tekintély megerősítése volt a célja: hát ép ellenkező hatást sűtött ki.

Hát az bizonyos, hogy az adóügyosztályt sok, igen súlyos és igen jogos panasza érheti. Ép itt, ahol a polgárok vagyoni érdekeiről van szó, készülnek a legcsinosabb, szinte humoros csizmadia-öltések és szarvashibák. Hogy a fizetési meghagyásoknál a tisztviselő egyet ugrik és az embert a névsorban fölötté állónak adójával terheli meg: mindennapos eset. A félnek ilyenkor szabályszerű felebbzést kell szerkesztenie, hogy az adóügyosztály

hibájától megszabaduljon. Régóta leirt adókra nyakasan és következetesen tűzik ki az árverést; ez rendszeres gyakorlat. De ezeken kívül a slendriánságnak, az értelem nélkül dolgozó gépiességnek számtalan jelei, az adózók oktalan zaklatásainak megannyi forrása: ennek az aradvárosi adóügyosztály buja termőföldje. Hozzávesszük, hogy e mellett a feleknek, akik a dolgaikkal nincsenek tisztában, sohase tudnak kellő fölvilágosítást adni, sőt az elintézés legtöbbször egyszerű vállvonogatásban csucosodik ki. Mindezen bajok ellen joggal várt orvoslást a közönség a város új adóügyi tanácsosától, s ha ezek ellen lép föl, valamennyiünk szimpatiaja kíséri. erélyes lépését. De a kifli- és folyosó-rendeletnek elkerülhetetlen az a látszata, hogy az a tekintély vágyából fakadt. Mi se helyeseljük a tizenegy óráig tartó tizórázást, s azt se, ha a városi tisztviselők azt képzelik, hogy a honatyák módjára nekik is joguk van a városháza folyosóit léha gyönyörökre fordítani. De a mélyebb, komolyabb baj nem itt van, s a tanácsosnak az első reformot egyebekben kellett volna keresni. Akkor nem is féltette volna a rendeletet olyasmittől, a minő sors a mostanit érte, s a mi mindenestre a fegyelem hiányára mutat.

A másik eset a súlyosabb. A városi főügyész azt indítványozza, hogy Bedő Árpád dr. községi bírót ítéljék hivatalvesztésre, amiért hivatali titkot sértett. Bedő Árpád ugyanis, amikor az aradi munkásegyletek fölülvizsgálatával megbízták, jelentésében az aradi rendőrség működésén kifogásolni valót talált, s ennek a jelentésnek tartalmát újságírókkal közölte. Ezért akarják hivatalvesztésre ítélni.

Magyarországon ilyen nagy büntetés a hivatali titok megsértéséért senkit se ért; annál kevésbé azért, mert az újságíróknak valamit elmondott. Ez a tény fölold bennünket az alól, hogy a főügyész pallos-indítványát tulságos komolyan vegyük, minthogy azt is kizártnak kell tekinteni, hogy a fegyelmi választmány ezt elfogadja.

Az ügyészi vádindítványnak azonban van egy mondata. Aranyba foglalni való, remek mondata, amelyet, ha valaha városi muzeum lesz, örök időnkig üveg alatt kell őrizni, mint az aradi rendőrség múltjának legjobban jellemző emlékét. A vád szerint Bedő azzal, hogy az újságíróknak jelentésének tartalmát elmondotta, ezeknek oly cikkek megírására adott alkalmat, „a melyek a rendőrséget nevetségessé teszik,” s ezzel hozzájárult a munkás-viszonyok elfajulásához.

Hát ez igen mulattató. Ugy látszik, az ügyészi indítvány nem annyira Bedőt akarja hivatalvesztésre, mint a rendőrséget tekintélyvesztésre ítélni. Mert a hol a rendőrséget annyira féltik a nevetségességtől, ott már az igazán nevetségesség lehet. És úgy tetszik, az egész vádindítvány szigorúsága nem annyira a Bedő Árpád hibáját akarja sújtani, hanem az újságok cikkeit. Vagyis: máshova néz és máshova üt.

Nos, e miatt kell komolyan foglalkoznunk ezzel a vádindítvánnyal. Annál inkább, mert egyik megnyilvánulása a városházán — és különösen a rendőrségnél — egyre jobban elhatalmasodó, mucsai szokásnak, amely a szentséges hivatali titoktartást akarja mindenek fölött urrá tenni. Nagyképű okoskodásokkal, hangzatos elvekkel („a nyomozás érdeke”, — „az általános közérdek”, — „a magasabb várospolitikai szempontok”) akarják megnehezíteni a sajtónak ellenőrző hivatását. S miután ezek a puffogó elvek nem tudják a nyilvánosság szelepeit elzárni, ime, jön az elrettentő példa: fejvesztéssel lakol, aki a város titkait elárulja.

Pedig ezeknek a hivatalos titkoknak értékeivel régóta tisztában vagyunk. Az ugynevezett hivatalos titkok csekély számu kivételekkel — többnyire megtörtént baklövést, vagy készülő ostobaságot rejt el. Mást nincsen ok véka alá rejteni. Egészséges dolognak a nyilvánosság napja meg nem árt. Csak a bomlást, erjedést fokozza a tiszta levegő; a romlatlan dolgot nem viseli meg.

Ezt értsék meg a városházán s hagyjanak fel a kétségbeesett, halálig való titkolózásokkal, sőtét kamarákkal és hét pecsétes jelentésekkel. Célt ugyse érnek el vele; ha csak azt nem, hogy a titkolózás kudarca csak újabb nevetség alá zúhintja őket.

Azzal a jelentéssel, a melyet Bedő Árpád tett, annak idején módunk volt foglalkozni. Nem helyeseltük a jelentésnek azt az irányát, amely a rendőrségtől a szocialisták kegyetlenebb üldözését kérte számon; de ép annyira helytelennek tartjuk azt is, hogy valakit azért, mert ez a jelentés nyilvánosságra került, csak üldözenek is. Végre is, Bedő Árpádot vizsgálattal bízták meg; neki joga volt tapasztalatait s az abból leszűrt nézeteit jelentésbe foglalni s a nyilvánosság kritikája alá bocsátani. Ha ez a jelentés helytelen volt, — a mint hogy volt sok olyan benne, — a tanácsnak joga volt azt eltemetni; de azzal együtt a vizsgálóbiztost, a jelentésttevőt is eltemetni, — egy kissé keleti, barbár szokás lenne.

Sajnálattal jegyezzük föl ezeket a vá-

rosi tisztviselői karról, amely e nélkül is alaposan meg van gyömoszólve intrikákkal, kanapépörökkel, fegyelmetlenséggel és egyéb hibákkal. Ez a testület, úgy a hivatalfőnökök, mint a tisztviselők, határozottan későn ébredt arra, hogy magának akár befelé, akár kifelé tekintélyt szerezzen. Es ahhoz, hogy erre — a mely a hivatalos életben tagadhatatlanul szükséges, — szert tegyenek, más kellene, nem pedig kifli-rendeletek és a halálbüntetéssel végzett titoktartás.

A marokkói vérengzés.

Drude tábornok diadala.

Egy hét alatt 800 halott.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 4.

Véres ütközetek hírére hozza a táviró Marokkó környékéről, ahol elkeseredetten folyik a harc már hetek óta a franciák telhetetlen terjeszkedési vágya miatt. Bár nap-nap után érkeznek kimerítő jelentések, a marokkói helyzet még mindig csak kombinációkra ad alkalmat s a sok ellentmondó hírből nem lehet megállapítani, hogy az ország belsejében voltaképpen mi történik. Annyi bizonyos, hogy a különböző ellenséges pártok nagyban fegyverkeznek s hogy azok a kisebb csatározások, amelyekről oly gyakran jönnek a különböző jelentések, csak előjátékai a hamarosan bekövetkező nagy véres tragédiának. Raizuli már állítólag megnyerte az összes hegyiakok támogatását, ami ha igaz, nemsokára életjelt is ad magáról.

A marokkói legújabb eseményekről az alábbi távirati tudósításaink szólnak:

Páris, szept. 4. A Havas-ügynökség távirata részleteket közöl a szeptember elseji ütközetről, amely épp oly heves volt, mint az ezt megelőző ütközet. Délután fél 1-kor Drude tábornok megparancsolta egy különítménynek, hogy az ellenség állását déli irányban kikémlelje. Délután fél 2-kor a különítmény egy épületben, melyben 200 marokkói volt, kik a maderiti meghallás elővédét képezték, találkozott az ellenséggel. A gum lovasság lőtt a marokkóiakra, kik a tüzelést élénken viszonozták. A lovasság erre visszavonult. A marokkóiak ül-

döztek őket. Ebben a pillanatban az aloe növények által fedezett gyalogság előtört, a lovasság balra kanyarodott és a marokkóiak képtelenek lévén a rohamnak ellentállani, borzasztó tűzbe kerültek. Együttal a tüzéség is működésbe lépett ellenük. A marokkói lovasság visszavonult és segítséget hozott, mire az erős marokkói oszlop gyorsan előre nyomult. Mivel a helyzet most már komoly kezdett lenni, Drude tábornok csakhamar gyalog és tüzéségi segítségszolgálatokat küldött.

Páris, szept. 4. A Havas-ügynökség csalblancai jelentése szerint a küzdelem folyamán a jobb szárnyon elpihent a harc és helyette a bal szárnyon indult meg. Minden oldalról lovasság és gyalogoscsoportok tüntek fel, mire Drude tábornok is a harcra indult. 12 ágyú tüzelni kezdett és az ellenség soraiban négy helyen nagy hézag támadt. Csekély megszakításokkal a harc 3/4 óráig tartott, a mikor a marokkói lovasság tömege megismételte támadását. A francia gyalogság és tüzéség azonban nagy pusztításokat vitt véghez az ellenség soraiban. Este 1/2 7 órakor, a sötétség beálltával, Drude tábornok a lovasság fedezete alatt először a tüzéséget, majd a gyalogságot visszavonta. A franciák részéről négy gyalogos és több lovas megsebesült. Massenet tüzészázados mindjárt a harc elején megsebesült. A harcban résztvevő marokkói csapatok a tadderti, titmelifi, maderahi, mzabi és dukhallasi törzsek meghallásából állottak és összesen 3000 főre rugtak. Az ellenség az augusztus 28-iki és a legutóbbi harcban 800 embert veszített.

Tanger, szept. 4. A Fez és Rabat között lakó Beni Tassen törzs Hafid Mullej mellett foglal állást. A törzs nem engedelmessékedik más hivatalnoknak, mint a kit az új szultán kinevezett. Azzal fenyegetőznek, hogy Larast megtámadják, ha az új szultánt nem ismerik el.

TÁVIRATOK.

A cár és az angol király.

Berlin, szeptember 4. A napokban tárgyalások indultak meg a cár esetleges találkozására végett Edvárd királlyal Björkönél. Informált körökben azonban azt hiszik, hogy a tárgyalásokat ebben az évben már aligha fogják befejezni.

A Burg fehér asszonya.

Írta: Prepeliczay Eleődné.

Századok óta beszélnek, hogy ha egy Habsburgot halál fenyeget, a bécsi Burg földalatti tornácában megjelenik a fehér asszony. Szághagyomány szerint Eleonora Mária Terézia császárné szelleme volna az.

1679. év kora tavaszán, a neuburgi kastélyban Lipót osztrák császár követel jelentek meg, hogy megkérjék felséges uruk számára Eleonora Mária Terézia hercegnő kezét. A fiatal hercegnő éppen megboldogult anyjéért imádkozott a kápolnában, mikor őt testvére, Fülöp ott felkereste.

— Atyánk bivat, Eleonora — szól hozzá. — A fogadóteremben vár rád, hol az osztrák császár követéit fogadja.

— Az osztrák császár követéit! Mit akarnak azok nálunk? — kérdé csodálkozva a fiatal hercegnő.

— Téged akarnak, Eleonorám. Te leszel Ausztria császárnéja — mondá büszke önérettel az ifju herceg.

A hercegnő ajkáról halk sikoly lebbent el és aléltan dől fivére karjaiba.

— Mi bajod? — kérdé az ifju ijedten. — Csak nem a nagy szerencse bódított el, mely házunkat érte?

— A nagy szerencse! — sutlogá keserűen a leányka. — Reám nézve csak egy szeren-

cse létezik és az a kolostor. Jól tudod Fülöp, hogy anyám oda szánt. Én magam is oda vágyódom. Mi is jutott a császár eszébe, hogy annyi szép hercegnő közül éppen engem választott?

— Meglátta az arcképedet és annyira elbájolta, hogy azonnal utnak indította követéit. De siessünk atyánkhoz. Ne szólj, kérlek, a követek előtt a zárdáról.

A hercegnő remegő léptekkel követte fivérét. Terv, tervet üzőtt agyában. Végre erőt vett izgatottságán és királyi fenséggel lépett a követtség elé. Nyugodtan vette át a követ kezéből a császár levelét és szilárd hangon adta meg reá a választ. — Mondjátok meg felséges uratoknak, — szólott — hogy most még nem érzem magamat méltónak, hogy egy nagy birodalom császárnéja és oly férfiúnak legyek felesége, kinek elhalt feleségei a szépség és szellem kettős koronáját viselik. Kérek néhány hónapot a megfontolásra. Azok elteltével ő felsége személyesen meggyőződhetik, hogy méltó vagyok-e a nagy megtiszteltetésre.

Eleonora Mária Teréziát beteges anyja a Szűz Máriának ajánlotta fel. Még haláloságyán is arra kérte, hogy a szent szűz tiszteletére, mindig fehér ruhában járjon.

A fiatal hercegnő rendkívül szép volt. Mesés finomságu archoréhehez, aranyszínű hajához a fehér ruha remekül állott. Ha naplementekor a kastély kertjében sétált vagy lement szegényeihez a kunyhókba, „fehér angyalnak” nevezték s égi tüneménynek tartották. Tizenhét éves

Garázdálkodó cigányok.

Revolverharc a rendőrökkel.

Pálinkázó betörők.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

A kóborcigányokat országsszerle üldözik, természetes tehát, hogy bujkálnak és úgy élnek meg, ahogyan tudnak: lopnak, rabolnak.

Egy cigánybanda — mint budapesti tudósítónk jelenti — a főváros környékének biztonságát veszélyeztetli már napok óta. A rendőrökhez állandóan panaszok érkeznek, hogy egy cigánybanda csirkéket, élelmiszereket, ruhameket lop. Az éjjel Ferenczi II. Mihály 1913-as számú rendőr tetten érte a cigányokat, amikor a Maglódi ut 7729. szám alatti korcsma ajtaját feszegették. A közeli őrszobát értesítette, honnan kijöttek az összes rendőrök és rajtaütöttek a cigányokon.

A mindenre elszánt morék azonban nem hagyják magukat, elővették a revolvereket és a rendőrök felé lövöldöztek. A rendőrök erre ugyancsak lövéssel feleltek, valóságos revolverharc kezdődött. Áldozata, sőt még csak sérültje sem lett egyik oldalon sem a lövöldözésnek, mert nagy volt a köd és a golyók célt tévesztettek.

A cigányok végül is visszavonultak és befutottak egy közeli kukoricásba és sikerül elmenekülniök. ha szemben nem találják magukat egy a lövések zajára arra siető lovasrendőrjáratral.

Ujra megkezdődött a revolverharc, de a rendőrök most már karddal is dolgoztak és két cigányt súlyosan megsebesítettek, a többiek, még hárman-négyen lehettek, elmenekültek.

A súlyosan sérült cigányokhoz kihívták a mentőket, akik bekötötték sebeiket és beszállították őket a toloncházi kórházba. Itt ma délelőtt Czibor rendőrfogalmazó kihallgatta őket. Megállapította, hogy az egyik Kolompár Sándor 47 éves, a másik Lakatos Antal 40 éves kóborcigány. Tetmézetesen tagadnak mindent, még azt is, hogy valaha a Maglódi-ut közelében jártak volna. Társuk nem volt, nem tartoznak semmiféle bandához, becsületes kupeckedésből élnek stb.

Ezzel szemben a rendőrség eddig a követ-

korában egy francia festő, kit a versaillesi udvar küldött Neuburgba, hófehér ruhában, hosszan aláfoló hajjal és kezében fehér rózsabokrétával festette le.

A festő örülten beleszeretett képének elbűvő eredetijébe. A hercegnő — ki mellé egy éites udvarhölgy volt kirendelve, — némán viszonozta az érzelmet. Nem egyszer történt meg a festőórák alatt, hogy mikor a félig vak és süket udvarhölgy elszundikált, a fiatalok tekintete vágyódva egyesült. Eleonora hosszan nézett a lángoló sötét férfi szemekbe és nagy kék szemének égi varázsa legyőzte a férfikebelben lobogó érzelmet.

A festő elutazása után mély bánat vett erőt a hercegnőn. Mint a sebzett özike, kereste a magányt és órákat töltött imádkozva a kápolnában. A festő neve soha sem jött ajkára.

A csodaszép arckép mása felkerült Bécsbe és Lipót császár éppen akkor látta meg, mikor szívét nagy bánat marcangolta. Nemrég halt meg második felesége, a szép és szelleműs Claudia Felicitás. A császáron azon beteges meggyőződés vett erőt, hogy szive sebet csakis ez a tulvilági szépség bírna begyógyítani.

Lipót császár már első felesége, a szép spanyol Mária Terézia halálakor, közel volt a megőrüléshez. Most újból féltették. A császár elhatározása, hogy megkéríti a bájos pfalci hercegnőt, általános örömet keltett. A császár levélben intézett kérdésére a válasz kedvező volt.

A neuburgi kastély, a kért hónapok alatt, nagy küzdelmeknek volt színhelye. Eleonora

kezőket állapította meg: A cigányok előzőleg az éjjel be akartak törni Schwartz Jakab Újhegyi-ut 97. szám alatt lévő fűszerüzletébe. A ház falát bontogatták, amikor Schwartz felébredt és revolverlövésekkel riasztotta el a cigányokat. A cigányok visszalöttek néhányszor, de aztán elmentek azzal a biztató ígérettel:

— Megállj zsidó; nem meneküls meg, ki-erestjük a véredet!

Innen elmentek a cigányok Fleischmann Sándor Újhegyi-ut 7757. szám alatt lévő fűszerüzletébe. Ott sikerült az ajtót felfeszíteniök, alaposan bepálinkáztak, elvittek pénzt, pálinkát, élelmiszereket. A fűszeres szemtanuja volt a garázdálkodásnak, de nem mert bemenni, féltette az életét.

A cigányok a sok pálinkától nekibátorodtak, nem érték be az eddigi sikerekkel, hanem elmentek a Maglódi utra is. Itt jutottak bajba.

Megállapította a rendőrség azt is, hogy ez a cigánybanda betört a szentlőrinci erdőben lévő városi kocsmába, amely már üresen áll. Nem lehetetlen, hogy napok óta ez a buvóhelyük.

A rendőrség a csendőrséggel együtt széleskörű intézkedéseket tett, hogy a banda elmenekült tagjait kézrekerítse.

Áruasztalok az aradi piacon.

A piac tisztasága érdekében.

Beadvány a városi tanácshoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Az Aradi Közlöny már többször írt az aradi piacon uralkodó mizeriákról és a hatóságot intézkedésre hívta fel. A megindított mozgalomnak eredménye lett, amennyiben elkészítették a piacról szóló szabályrendeletet, amely azonban még a belügyminiszterium egyik osztályában pihen. A hatóság most már szigorúan ügyel a piac közegészségügyére és tisztaságára, de ez némely tekintetben még mindig kifogás alá esik.

Ma érdekes beadvány érkezett a városi tanácshoz. A beadvány olyan ujtást tartalmaz, amely hivatva lenne a piac tisztaságát olyan nivóra emelni, amint a nyugati országok váro-

saiban van. Arról van szó, hogy egy vállalkozó ugynevezett áruasztalokat akar a piacon felállítani, hogy a piacra hozott áruk ne heverjenek a földön. A beadvány az alábbi:

Tekintetes városi tanács!

Tisztelettel vagyok bátor a tek. városi tanács tudomására hozni, hogy alólított mint kereskedő több országban fordultam s Zágrábban is, de más helyeken is láttam, hogy a piactereken az élelmiszerek nem mint nálunk: a földön lerakva, hanem szépen, egyenletes sorokba felállított asztalokon vannak elhelyezve és azokról lesznek árusítva. Ezt igen célszerűnek találtam, mert egyrészt az eladásra szánt áru nem a földön fekszik és így meg van óva a portól, sártól és egyéb piszoktól, tehát tisztasági és egészségügyi szempontból előnyös, másrészt a vevőközönségnek is könnyebbé szolgál, könnyebb az áruk áttekintése, nem kell a vevőnek lehajolni és így a nagyobb fáradtságtól is meg van kímélve, mert azok az asztalok természetes sorokban lesznek felállítva, a közlekedést nem zárják el, hanem egyenes utat hagynak, ami által az áruk könnyebben áttekinthetők.

Ezen praktikus eljárás megragadta figyelmemet és érdeklődni kezdtem ezen áruasztalok felállítása iránt, gondolva, mi módon lehetne ezt nálunk is meghonosítani. Megtudtam, hogy ez mindenhol egy vállalatnak műve, mely vállalatnak az illető város *kizárólagos jogot* biztosít. Ilyen vállalatra kívánok én a tek. városi tanácstól tisztelettel engedélyt kérni, annál is inkább, mert itt egy olyan ujtásról van szó, amely a várost nem terheli meg. A vállalkozó a piactereken az árusítás ideje alatt *saját költségén* ilyen áruasztalokat állít fel. Egy-egy asztal 150 cm. hosszú, 70 cm. széles és 76 cm. magas. Engedélyt kérek, hogy minden egyes asztalért *tíz fillért* használati díj fejében szedhessek. A fentemlített asztalok használatára a kenyérsütők, mészárosok és nagyobb gyümölcskereskedők kivételével a többi elárúsítók kötelezők legyenek.

Mint hogy az asztalok felállítása befektetést igényel, alázattal kérem a tek. városi tanácsot, biztosítson nekem *kizárólagossági jogot*.

Tisztelettel:

Kalmár Béla,
vendéglős.

Kalmár Béla, aki kolozsi vendéglős, hasonló beadványt intézett Kolozsvár, Brassó és Marosvásárhely tanácsához, ahol mindenütt kedvezően fogadták az eszmét. Most Aradon kívül Nagyváradon, Temesvárott és Szegeden próbálkozik meg Kalmár az áruasztalok felállításával.

Az aradi gyáripár válsága.

Megállanak a gépek.

Szén- és vagonhiány fenyeget.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

A nyomasztó pénzügyi viszonyokkal küzdő aradi iparvállalatokat rövidesen, talán már egy-két hónapon belül súlyos veszedelem fenyegeti, amelynek elhárítása mostanában nagy gondokat okoz gyáraink vezetőinek. *Fogytán van a szén*, — hangzik föl mindenünnen a panasz és ha kellő időben nem sikerül a megapadt szénkészleteket kiegészíteni, úgy több aradi gyári vállalat kénytelen lesz üzemét korlátozni, esetleg *teljesen beszüntetni*. Az idei évre vannak ugyan még szénzállítási kötések, de a bányatársulatok nem fognak tudni szerződéses kötelezettségeiknek eleget tenni, mert *nem lesz elég vagon*. Megismétlődik tehát a magyar közgazdaságnak súlyos károsodása, amelynek egyik legfőbb oka az államvasuti teherkocsikban való hiány.

Az állami iparfelügyelőségek az ország több városából értesítették már a kereskedelmiügyi minisztériumot, hogy a szénhiány miatt több nagy vidéki gyár üzemét korlátozni kénytelen, sőt esetleg teljesen megszünteti. A gyárak között igen régi, tekintélyes cégek vannak, amelyeknek üzeme napi egy-három vagon szén követel és éppen a tetemes szénfogyasztás miatt a legerősebben küzd a szénmizériával. Az aradi gyárak közül különösen nagy nehézségei lesznek az elsőrangú gyári vállalatoknak, aminők a Weitzer féle vagongyár, a Neuman testvérek szeszgyára, a Széchényi gőzmalomnak, a villamos- és gázgyárnak, amelyek már tavaly is csak részben tudták a szükséges szénmennyiséget megszerezni.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma kérdést intézett egy előkelő aradi gyároshoz, hogy mik az okai a fenyegető válságnak? A gyáros tudósítónk előtt az alábbi nyilatkozatot tette:

— A szénhiány okozati összefüggésben van az államvasutak vagonhiányával. Bányavállalataink nem képesek termelésüket a kellő időben a megfelelő helyekre szállítani, mert nem áll elég vasuti kocsi a rendelkezésükre. A jövő évre még csak kötések sem lehetett csinálni a bányatársulatokkal és ezek új rendeléseket sem akartak elfogadni, mert az általános szénválság miatt rezervált álláspontra helyezkednek. De nemcsak a hazai bányatársulatok, hanem a külföldiek is tartózkodnak a szerződéskötéstől és hiába fordulunk osztrák, angol, porosz bányavállalatokhoz: mindenünnen elutasító választ kapunk. Igaz, hogy az állami vagonrendelés első része még ez év októberében átadatik a forgalomnak; ezek a teherkocsik *még korántsem elegendők* arra, hogy kiegészítsenek a teherzállítási bajokból, amelyek közgazdaságunkat a most kezdődő őszi évadban még fokozottabb mértékben fogják sújtani, mint a tavalyi szezonban történt.

Iparpártolásra, új vállalatok alapításának támogatására — fejezte be a gyáros nyilatko-

könyörögve vetette magát atyja lábaihoz, hogy anyja fogadalmát beválthassa. De a herceg hajthatatlan maradt. Folyton avval kintózták a szegény leányt, hogy fogadja el a császár ajánlatát. Végre is a hercegnőnek engednie kellett s alázattal adta meg beleegyezését. De lelkének megmentésére borzasztó tervet gondolt ki. Önkezüleg tette tönkre páratlan szépségét. Legforróbb napra ült ki. Pompás haját többől levágatta. Arcát étető szerekkel felmaratta és testét sanyargás által vázá soványította le. Családja mindent elkövetett tetteinek meggátolására és végre el is záratta. De már késő volt. Szépsége örökre eltűnt.

Mikor a császár három hónap múlva Neuburgba érkezett, egy hanyagtartású, rövid hajú, napbarnított, sebheyles nőt talált, ajkai körül a dac és bánat redőivel. A császár nem ismerte volna meg menyasszonyát, ha az a remek kék szemével reá nem néz. A szemek vonzó szépségét a hercegnő nem bírta megsemmisíteni.

Lipót császár látható csalódása dacára, ragaszkodott kérelméhez és velehozott két kis leányát küldötte a hercegnőhöz.

— Légy anyánk! — suttozták a gyermekek és félve simultak hozzá.

A hercegnő az ártatlan gyermekszemekbe nézett és a szegény, sokat szenvedett leány elfáult szívébe egy új, ismeretlen érzelmek költözött. Eltűnt belőle a fájdalom, a dac és győzelmesen vonult be az anyai szeretet. Keblére ölelte a leánykákat és szenvedélyes csókokkal halmozta el őket.

A császár meghatottan nézte a jelenetet és megcsókolta a feléje nyújtott kis kezét. „Légy házam őrangyala” — suttozta reszkető hangon. — Örökre! — szólott Eleonora, a császár gyűrűjét elfogadva.

És Eleonora Mária Terézia beváltotta a szavát. A Habsburg ház őrangyala lett. Nemcsak gyermekei iránt, hanem a fenséges család minden tagja iránt szeretettel viseltetett.

Örömeiben, bánatukban résztvevett és ha betegek voltak, ápolta őket. Mi volt bájosabb mosolyánál, esengőbb édes hangjánál, mikor imádságokat olvasott föl betegeinek és vigasztalóbb nagy kék szemének égi tekinteténél.

Udvarhölgyei sokat panaszkodtak a bünbánatos térdén csuszálás ellen és a komoly vallásos társalgást is unalmasnak találták. A zugoló udvarhölgyek azt híresztelték, hogy a császárné azért vezekel, mert fájlalja, hogy szépségét önkezüleg tette tönkre. Azért sanyargatta testét és vesz mezitláb részt a bucsujáratokban, hogy Istent emiatt kibékítse.

Eleonora Mária Terézia hozta be a nagy-pénteki lábmosás szokását és a koldusokat személyesen szolgálta ki az ebédnél.

I. József és VI. Károly császárok édes anyjáról két festett kép létezik. Az egyikben rózsás, eszményi szép alak, mint azt a francia festő megörökítette, — másikon sötét, gondolkodó, barnaarcú nő.

Kívánságára fehérben, lefátyolozva temették el. Lehet, hogy ez az öltözet adott okot a fehér asszony mondájára.

zatát — sok milliót költ el a kormány. Arra azonban nincsen gondja, hogy a gyárak kenyérét, a közönet drága pénzén megszerezhesék a pénzügyi helyzet és a zilált munkaviszonyok miatt amúgy is eléggé küzködő ipari vállalatok.

Aradi fiúból — orosz testőrtiszt.

A cári udvar intimitásai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

A P. H. egy munkatársa beszélgetést folytatott egy aradi származású orosz főhadnaggyal, aki nemrég Aradon töltötte szabadságidejét s most Budapesten, az Adria szállóban lakik. Az illető *Paulovits* Péter orosz főhadnagy, aki a pétervári cári udvarnál teljesít testőri szolgálatot és szabadságának egy részét Aradon és Budapesten tölti el, mert a fiatal, alig 30 esztendőes orosz főhadnagy aradi születésű és hadapródiskoláit is Temesváron végezte el. Mint tiszthelyettes ment ki Oroszországba és állott be az orosz hadseregbe, ahol rövid idő alatt gyorsan emelkedett és alig négy év alatt hadapródból testőrfőhadnagy lett.

Paulovits Péter az orosz japán háborúban is részt vett, de ezredét csak a háború utolsó akkordjainál mozgósították úgy, hogy ő csak Kuropatkin visszavonulásakor érkezett a harcra, amikor már a béketárgyalások is megindultak.

Paulovits Péter testőrfőhadnagy az újságíró kérdésére érdekesen nyilatkozott *Kuropatkin* könyvéről, *Stössel*, *Rozsdesztvenszki* és *Ne bogatov* elítéléséről.

— Nagyon téves dolog — mondta — azt hinni, hogy *Kuropatkin*nak szándéka volt hadműveletéről könyvet írni, hogy abban a közönség előtt hadműveleteit védelmezze s magyarázza. *Kuropatkin* ilyen könyvet írni sohasem akart, nem is ír, mert könyve nem tartalmaz mást, mint a hadbírósg előtt tartott védeimét, amit azután az élelmes könyvkiadók mint *Kuropatkin* könyvet hozták forgalomba. *Kuropatkin* védelmére, azaz a könyvében felsorolt mentőkörülményeket a hadbírósg el is fogadta és *Kuropatkin*at felmentette. Sokkal rosszabbul járt *Stössel*, *Port Artur* lelkes védeje. Ezt, dacára annak, hogy emberfölötti erővel védte a rábizott erődöt a japánok támadása ellen, mégis halálra ítélték. Hogy a halálos ítéletet *számlizetésre* változtatta a cári kény, azt *Stössel Vilmos német császárnak köszönheti*, aki a háború befejezése után vitézségének elismerésül érdemjellel is kiüntette a bátor orosz generális. *Rozsdesztvenszki* is jól magyarázza a bűntételek árját. Mert bizony ő is halálra lett volna ítélendő, de neki az volt a szerencséje, hogy az első tengeri ütközetnél megsebesült. Így aztán, mint magával tehetetlen ember, nem tudta győzelemre vezetni a rábizott balti flottát. Ezen az alapon fel is mentették. *Ne bogatov* szerencsétlen hadműveletéért *tíz évi számlizetést* kapott. *Stössel*el együtt *Szibériában* elmélkedhetik majd a hadi szerencse forgandóságáról.

A berlini lapokban előforduló leleplezések arról, hogy a cár szellemidézők és spirítiszták társaságában tölti napjait, nem igen akart beszélni az orosz testőrtiszt. Sok kertelés után mégis egy pár érdekes dolgot beszélt el a cár életéről:

— A lapokban előforduló hírek nem felelnek meg teljesen a valóságnak. A világsajtó megárt hir az *anyacárné pártjának az intrikája*, amelynek érdeke a cárt olyannak feltüntetni, mintha az csak gyenge báb volna taná-

csosainak kezében. Igaz ugyan, hogy a cár mulatságból és időöltésből szeret foglalkozni a spirítizmussal, de egy pár bűvésztanár korlátlan befolyásának még sincs kitéve. A cár poliükája régi ortodox. Az ortodox egyház főemberei veszik körül. Papok és egyházi férfiak, akiknél azután a képmutató vallásosság a legfontosabb. Ezekkel szokott a cár, mint bizalmasabb embereivel, olykor olykor szeanszokat is tartani. Lehet, hogy ezek a szeanszok az orosz világ folyására nagyon is döntők, de nem hiszem. Az anyacárné a felvilágosultak pártján van és az ortodox egyház embereinek befolyása alól minden áron meg akarja menteni a cárt. Hogy a minden oroszok uralkodóját lélekidézések üzésével vádolják, sok oka az is, hogy a péterhoffi kastélyban *egy pár dervisnek állandó alkalmazása* van. — Hogy az ortodox udvar a mohamedán dervisek jelenlétét megtűri, annak sem az az oka, hogy azok bűvészetükkel szórakoztatják az orosz uralkodót, hanem az, hogy az orosz cár élete tatár katonákra van bízva, mert ezek a legmegbízhatóbb és leghűbebb őrzői a cárnak. Az orosz katonákban az udvar nem igen bízik. Ezeknek a mohamedán katonáknak a lelki szolgálatára állnak a dervisek és mohamedán papok, akiknek a péterhoffi udvar közelében még mohamedán templomuk is van, ahol istentiszteletüket szabadon gyakorolhatják.

Ezeket mondta el az orosz testőrtiszt. Megjegyezzük, hogy *Paulovits* Péter aradi tartózkodására nézve kérdést intéztünk az aradi bejelentő hivatalhoz, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy az utóbbi hónapokban Aradon ily nevű ember tartózkodását nem jelentették be.

Fejetlenség a torony alatt

A szigorú adóügyi tanácsnok.

Veszélyben a vasárnapi munkás ünep.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

A város adóügyi osztályában nem a legteljesebb harmónia uralkodik. Nem az adókivetés körül támadtak a bajok, mert ebben az ügyosztály pontosan és lelkiismeretesen jár el. Holmi belső elégedetlenséget keltő ügyekről van szó: szigorú felőlten alárendeltséget megkövetelő foréki ukázról és bizonyos tilalmakról, amelyek miatt az adóügyek osztályában nagy a forrongás. Hogy miért és mi módon keletkezett az adóügyi osztályban a fölzudulás, arról az alábbiakban számolunk be:

A nyár elején az adóügyi osztály tisztviselői azzal a kéréssel fordultak *Vannay* Gyula adóügyi tanácsnokhoz, engedje meg, hogy csak délután három órákor kezdhesék el hivatalos működésüket. Kérésüket azzal indokolták, hogy a nyári hónapok alatt úgy sincsen annyi munka s így csak semmittevésel töltik el délután kető ól háromig az időt. A nagy hőségben három óránál előbb úgy sem jönnek felek az osztályba s így a tisztviselőknél nincsen elfoglaltságuk.

Vannay Gyula tanácsnok átérve az indokokban rejlő igazságot, készséggel eleget is tett a tisztviselők kérésének, kikötötte azonban, hogy a három órától való hivatalos órarendszer csak szeptember hó elsejéig marad érvényben, azután a délutáni hivatalos órák ismét két órákor veszik kezdetüket. A nyár folyamán tehát háromtól hatig dolgoztak az adóügyi osztály tisztviselői. A munkakört semmiféle zavar, vagy restarancia nem háborgatja, az adókivetések zavartalanul folytak, az intéseket pontosan kézbesítették, szóval: úgy ment minden, mint a karikacsapás.

Most, hogy beköszöntött a szeptember elseje, természetesen meg is szűnt a hivatalos órák megrövidítésének kedvezménye. Ahelyett,

hogy az adóügyi osztály vezetője személyesen figyelmeztette volna a tisztviselőket a kedvezmény megszűnésére, ma délelőtt egy irás került ki a tanácsnok szobájából. Ha a fehér papírlap csak azt tartalmazta volna, hogy a délutáni hivatalos órák ismét két órákor kezdődnek, egy szót sem lehetne emelni. A hivatalos irás azonban egyebet is tartalmazott: határozott hangú tilalmakat és meghagyásokat, akár csak egy hadiparancs. *Vannay* tanácsnok irását nem volt módunkban láthatni, tehát nem is tudhatjuk annak szövegét. Alkalmassint ilyen passzusok diszelegnek az ukázban:

„Megtiltom a tisztviselőknél, hogy a hivatalos órák alatt a folyosókon járjanak, más hivatalba menjenek és ott beszélgessenek...”

Megtiltom továbbá, hogy a tisztviselők délelőtt ozsonnáljanak és ezzel is megrövidítsék a munkára szánt időt...”

Különösen tiltakozom az ellen, hogy a tisztviselők délelőtt eltávozzanak a városházáról és a Millenium-vendéglőbe menjenek... stb...”

Körülbelül ilyen tilalmakat tartalmazott a rendelet. A tilalmak helyévalók, igazságot tartalmazók. Nem is lehet, sőt nem is szabad megróni a tanácsnokot, ha radikális módon akar rendet teremteni az adóügyi osztályban. *Vannay* Gyula személyesen meggyőződött azokról a dolgokról, amiket megtiltott. Akárhányszor meglátta tisztviselőit a folyosón sétálni, más hivatalokba bejárni és csevegni. Sőt igen gyakran találkozott *Vannay* Gyula egyes tisztviselőkkel a Millenium-vendéglőben — a délelőtti hivatalos órák alatt.

A rendeletet ma körözték az adóügyi osztályban azzal, hogy a tisztviselők írják alá. Egyesek alá is írják a hivatalos irást, amelyet odatettek egy napdíjas elé is. Ez azonban kijelentette, hogy nem írja alá, mert rá nem vonatkozik, ő csak napdíjas. Egy tisztviselő, amikor eléje tették az ívet, ilyen szavakkal tagadta meg annak aláírását:

— Most nem érek rá, mert — *ozsonnállok!*

Az ív körüljárta az ügyosztályt s körútjában egy kis változtatást tettek rajta. Valaki, valamely szobában a tanácsnok irásának tiltó rendelkezéseit *kék ceruzával áthuzta*. Ilyen alakban került a körrrendelet *Figus* Albert asztalára, ahonnan bevitték a tanácsnokhoz. Amikor *Vannay* meglátta a kék ceruzás áthuzást, haragra lobbant és indokolt felindulásában ilyen szavakra fakadt:

— Ki volt az a szemtelen, aki az én rendeletemet áthuzta? Majd megtanítom én az urakat az én rendelkezéseim betartására. Azt a péket pedig ki fogom dobni, ha még egyszer beteszi a lábát a hivatalba.

Délelőtt tudvalevőleg egy pék járja végig a hivatalokat és süteményt, husneműeket és gyümölcsöt árusít. A tisztviselők az ozsonnálás alatt természetesen nem dolgoznak s így nem is csoda, ha a tanácsnok nem tűrheti a dolgot.

Vannay erélyes kijelentésére senki sem válaszolt, majd a következőket mondta a tanácsnok:

— Ha az uraknak nem tetszik, hogy ketőtől hatig dolgozzanak, majd hétig fognak dolgozni. Sőt tenni fogok arról is, hogy *vasárnapon is* bejárjanak a hivatalba.

Ez utóbbi kijelentés természetesen vissza tetszést szült a tisztviselők között. Eddig megtörtént gyakorta, hogy privát szorgalomból vasárnapon is bejártak a hivatalba és sürgős ügyeket elintézték. Most mozgalom indult meg az adóügyi osztály tisztviselői között aziránt, hogy vasárnapon ne járjanak többé a hivatalba,

mert a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvénybe ütköző cselekedetet végeznek.

Ezek történtek ma az adóügyi osztályban. Hogy azonban nemcsak itt uralkodik fejtelenség, hanem más hivatalokban is, arra nézve is hozhatunk fel példákat. Egyszer a polgármester hivatalos ügyben egy napig távol volt Aradról. Ezen a napon délelőtt fél tizenegy órakor egyetlen fő tisztviselő sem volt található a városházán. Az árvaszéknél délután fél öt órakor már senkit sem lehet találni, holott a hivatalos órák itt ötíg tartanak. Körülbelül egy hónapja, hogy egy gáji román földművelőnek dolga akadt az árvaszéknél. Fenjárt délelőtt tizenegy órakor, egy lelket sem talált, megjelent délután fél ötök, de az ajtók zárva voltak. Azt mondták neki, hogy jöjjön másnap, talán ott találja az urakat. Az adófizető románajku polgárnak tehát egy teljes napot kellett tétlenül eltöltenie, míg ügyesbajos dolgát elintézhette. Egy napig nem folytathatta kenyérkereső munkáját, mert az urak türelmetlenségükben önkényesen megrövidítik a hivatalos órákat.

Ilyen állapotok uralkodnak a torony alatt, így áll a tisztviselői kar a polgárság rendelkezésére. Legfőbb ideje már, hogy helyre álljon a rend a városházán, mert ne felejtsek az urak, hogy a télen tisztújítás lesz.

A válogatós Lovaregylet.

Szaporán hullott a fekete golyó.

A kirekesztett mágnások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 4.

A Lovaregylet legutóbb tartott választmányi üléséről sokat beszélnek két nap óta a fővárosban. A tagfölvételkor bőségesen hullottak a fekete golyók a szavazóurnába, úgy, hogy a páratlan tagpusztításon a Nemzeti és Országos Kaszinók is felsziszszentek.

Amint igen beavatott forrásból halljuk a részleteket, a dolgot éppenséggel nem kell tragikusan feifogni. A minap hullott sok fekete golyó éppenséggel nem séreimes a jelentkezőkre. A furcsa alapszabályok magyarázák meg.

A Lovaregylet alapszabályainak második szakasza ugyanis így szól:

2. §. Új tagok felvétele két lovaregyleti választmányi tag ajánlatára a választmányi ülésen titkos szavazással történik. A választáshoz legalább tíz választmányi tag szavazata szükséges, s ha két szavazat a felvétel ellen adatott be, úgy az ajánlottak felvétele elodázottnak jelentendő ki, de egy év leforgása után ismét ajánlható.

Világos ebből, hogy abban a pillanatban, amikor két választmányi tag istállóérékből vagy más okból összebeszél, akkor vége a Lovaregyletnek. Szépen lassan kihal s több új erőt nem vehetnek föl egyet se.

A szavazás történetét teljesen hiteles forrás alapján az alábbiakban közöljük:

A Lovaregylet minapi választmányi ülésén tizenegyen voltak jelen. Ezek: *Batthyány* Elemér gróf elnök, *Csekolics* Gyula gróf alelnök, *Inkey* Antal, herceg *Thurn-Taxis* Miksa Egon, *Uchritz* Zsigmond báró, *Blaskovich* Elemér, *Szemere* Miklós, *Jankovich* Bászán Gyula, *Teleki* Gyula gróf, *Nádasdy* Tamás gróf, *Esterházy* Béla gróf.

Szavazásra hat jelentkező került s ezek közt csak egyetlenegy volt, aki nem kapott fekete golyót.

A szavazások a következő sorrendben történtek, a következő eredménnyel:

1. *Pallavicini* György gróf. Egy fekete golyót kapott.

2. *Vojnits* Sándor, ajánlották: *Üchritz* Zsigmond báró és *Inkey* Antal. Három fekete golyót kapott.

3. *Wenckheim* László gróf. Egy fekete golyót kapott.

4. *Károlyi* József gróf, *Károlyi* Gyula grófnak, a Lovaregylet egykori elnökének fia, ajánlották *Festetics* Tasziló gróf és *Pálffy* Miklós herceg. Négy fekete golyót kapott.

5. *Teleki* Pál gróf, képviselő, *Teleki* Géza grófnak, az Országos Kaszinó elnökének fia. Öt golyót kapott.

6. *Esterházy* Móric gróf képviselő. Egyetlen fekete golyót sem kapott.

Ezt a furcsa eredményt persze rögtön megvitatták a Nemzeti Kaszinóban és az Országosban is s mindenki egyszerűen lehetetlen dolognak mondotta az illetén tagfölvételt. A zsekó klub tagjai azonban azzal hozakodtak elő, hogy ők olyan tagokat akarnak, akik aktív résztvesznek a versenyügyben és lehetőleg versenystállót tartanak.

Érdekes, hogy a fekete golyókkal megisztelt jelentkezők mindegyike tagja a Nemzeti és Országos Kaszinónak.

A Nemzeti Kaszinóban különben ma fölevenítették egy régi történetet, amelyről annak idején sokat beszéltek az egész világon. *Edvárd* király, akkoriban még walesi herceg, felvételét kérte egy londoni klubban. Leszavazták.

Amikor a walesi herceg meghallotta a hírt, nagyot kacagott rajta:

— Ugy látszik, az urak közt vannak néhányan, akiknek nem tetszik — az orrom.

A Lovaregyletbe már nagyon sok kiváló sportsmant nem vettek fel, éppen azért, mert az orra nem tetszett.

A vezérkari főnök hazafias kérése.

*

A temesújfalusi hadgyakorlatok egy haditudósítójának tapasztalataiból.

*

*Hötzen*dorfi *Conrad* altábornagy, a vezérkari főnök kérést intéz a sajtóhoz. A hadgyakorlatok — mondja — sokat veszítenek érdekességükből annak következtében, hogy a sajtó a csapatok elhelyezéséről és mozdulatairól tudósításokat közli, amire például háboru esetén nincsen eset. Ezért azt a kérést intézte a sajtóhoz, hogy az ily híreket lehetőleg ne közöljék. Háboru esetén ez hazafias kötelesség, a béke idején rendezett hadgyakorlatok alkalmával a közjó érdekében áll. Ezzel szemben a katonai hatóságok a lehető legnagyobb előzékenységet fogják tanúsítani a hírszolgálat megkönnyítése érdekében, csak meg kell várni a két hadtest helyzetének kialakulását.

A vezérkari főnöknek ez a szeretetreméltó kérése unszolja a jelen sorok íróját arra, hogy személyes tapasztalatai révén, a temesújfalusi „trónörökös-gyakorlatok” emlékeiből megírja: mi az újságíró szerepe a hadgyakorlatokon és hogy szerény nézete szerint, van-e értelme a vezérkari főnök kérelmének?

A Temesújfalusi környékén 1903. szeptemberében tartott hadgyakorlatok alkalmával, a melyen a királyt *Ferenc Ferdinánd* trónörökös képviselte, a kiadott ordre de Bataille legvégén ez állott: *Für die Presse*: Major *Le Bean*.

Mikor a hadgyakorlatok színhelyére kimentünk, joggal hihettük, hogy ez a francia nevű őrnagy fogja az újságírókat informálni a próbaháboru napjaiból. Föl is kerestük abban a

sváb házban, a hová el volt szállásolva. Mikor elmondtuk, hogy milyen járatban vagyunk, az őrnagy előbb kételkedően nézett ránk. Aztán megkérdezte, hogy mily lapokat képviselünk. Elmondtuk . . .

— *Bedaure* sehr . . . Es ez a sajnálkozás annak volt a bevezetője, hogy ő csupán a „hivatalos” újságíróknak áll a rendelkezésére. A kik a *Manöver Oberleitung* jóváhagyásával vesznek részt a gyakorlatokon. Ilyen szerencsés újságíró mindössze kettő volt: *Sturm* Albert, a Budapesti Tudósító szerkesztője a magyar sajtó részére és dr. *Kowie*, a bécsi Correspondenzbureau szerkesztője az osztrák sajtó kiszolgálására. Még a félhivatalos Magyar Távirati Iroda kiküldött munkatársát se voltak hajlandók elismerni.

Próbáltuk magyarázni, hogy ez nem igen felel meg a modern hírszolgálatnak, de *le Bean* őrnagy (azóta különben ezredes és a hadi levéltárban van) vállalt vont, hogy ő a parancs ellen nem tehet, — aztán folytatta a borotválkozást.

Később azután konstatáltuk, hogy a hivatalos tudósításokban nincs köszönet. *Sturm* ur révén mindennap megkaptuk a hivatalos tudósításokat. Rádkivül terjengő, a legridegebb katonai nyelven megírt dolgozatok voltak. Hogy melyik ezred, dandár nyomult előre a *Waldsisiére*-től és a *Tétz* meg *Queue* mint változott, — ezt oly bonyolódottan írta le, hogy végül a laikus olvasónak fogalma se volt arról, hogy az ellenséges hadtestek közül melyik győzött.

Az a titkolózás, a melyet most *Conrad* altábornagy meg akar valósítani, tehát azelőtt is meg volt. Sőt: volt annak egy egészen humoros megnyilatkozása. A temesújfalusi postahivatalt hadi postává és táviró hivatallá alakították át. *Senki táviratot katonai ellenőrzés nélkül nem adhatott föl.* Még *Sturm* táviratát is csak úgy vette föl a posta, ha *le Bean* őrnagy szignálta. Szigoruan betartották ezt a parancsot. *De telefonálni mindenki azt és annyit telefonálhatott az ujjfalusi postáról, amennyit akart.* Mire való volt hát a távirat-cenzura?

A hadgyakorlatokon is úgy volt, amint egyéb hivatalos ügyekben: ahol a hivatalok nem informálják az újságírókat, ott újságíróvá lesz az egész publikum. A hadgyakorlatok tisztjei is szívesen önként mondták el az érdekességeket, amelyeket megtudtak. Újságtudósító volt: a csendőrezredes, az alkalmi térparancsnok, a főhadiszállás törzs-őrsége, (kedvező véletlen volt, hogy ezt ép az aradi háziezredből vezényelték ki) az udvari személynök, a kirendelt szolgabíró, — csak ép az nem, aki az újságtudósításra volt kivezényelve.

Mikor azután a zárógyakorlatok megkezdődtek, s az ember végigkocsizott a „csatatéren”, akkor persze már fölösleges volt minden információ. Csupán a napiparancsban megjelölt dombokat és völgyeket lehetett bajosan megtalálni. A napiparancs ezeket azon nevekkal illette, amint a katonai térképeken áll. Az illető helyeken pedig azokat a neveket senki sem ismeri. Egy nap például az volt az orderban, hogy a gyakorlat középpontja a *Balhat*-domb lesz. Az érdeklődők egyre kérdezték a hidegkúti meg a keszinczi svábokat:

— *Vetter*, wo ist der *Balhat Hügel*?

Balhat? . . . Olyasmit soha se hallott. Pedig itt nőtt fel öreggé.

Végig haladva a „terepen”, a kép magától beszélt. A Maroson, Ujpaulsánál átkelő hadosztály, amelynek az erdőkből jövő hadosztályal egyesülni kellett; az ellenséges hadtest, amelynek ezt az egyesülést meg kellett akadályozni: — mindent *Barzini* Luigi, a híres olasz haditudósító tehetsége nélkül is, egy jó távcsővel.

könnyen nézhető és jegyezhető végig akár melyik újságíró.

Az pedig naiv hite a vezérkari főnöknek, hogy a hadgyakorlatok érdekessége veszté azáltal, ha az újságok az egyes csapatok hadállásairól értesítést adnak. Háboru esetén a legszigorubb hazafias kötelesség se teheti némává a hírszolgálatot: s a cenzúrával se lehet ezt elérni. Hát fölösleges az illúziók kedvéért ilyen kívánni a hadgyakorlatok idején. De ha a vezérkari főnök a harcképességet fokozni akarja, akkor az igazi, meg a próba-háboruban is egy a kötelesség: legyen a csapatok hírszolgálatát gyorsabb és jobb, mint a haditudósítóké. Persze a járőrök, lovas-őrsegek „felderítő szolgálatainál” ma már modernebb eszközök vannak. Mert ha a harcképesség érdekében az újságok hallgatását kívánják, vagy követelik, — az ép olyan furcsa állapotokat szül, mint a temesváralusi tilalom, a mikor a hadi titkok megóvása érdekében a táviratot cenzúra alá vették, — s az alatt telefonon el lehetett árulni az összes hadi titkokat, sőt az összmunkáját is.

Lefokoztak egy hadnagyot.

A Kossuth-nóta áldozata.

A letépett érdemérmek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

A szegedi 46-as gyalogezred laktanyájában szomorú aktus folyt le vasárnap. Balázs István hadnagyot, az ezred egyik legképzettebb csapatlíztjét, aki a város társaséletében is rokon szerves szerepet játszott, — közlegénynek fokozták le. A lefokozásról, amely tízennégy hónapi becsületügyi eljárásnak eredménye, az alábbi tudósítást adjuk:

A múlt év július negyedikén Balázs István, a szegedi 46. gyalogezred hadnagya több barátjával az akkor ott tartózkodott Buffalo cirkuszban szórakozott. Előadás után betértek a Kossuth Lajos-sugárúton levő Szücs-féle vendéglőbe, ahol már vígan mulatozott két negyvenhatos szakaszvezető. Ott volt D'Albini Hugó magánhivatalnok is, meg egy másik társaság, amelynek tagjai az ott ügylegő két szál füstös cigányt a Kossuth-nótát huzatták...

Egyszerre csak valami zajongásra lett figyelmes Balázs István. Az udvar egyik rejtett helye felől hallatszott a zaj, ahol D'Albini a negyvenhatos szakaszvezetők verték és melléről letépték az érdemérmeket is. Balázs odasietett és ráparancsolt a katonákra, hogy ne bántsák tovább a védtelen civilt, aki ilyenformán meg is menekedett attól, hogy vértanuja legyen a katonai hatalmaskodásoknak. D'Albini azonban azt hitte, hogy éppen Balázs hadnagy uszította rá a katonákat és másnap első dolga volt, hogy elmenjen a kaszárnyába, ahol Perhács hadnagy inspekciós tisztnak panaszolta el először súlyos sérelmét, amelyet állítólag Balázs hadnagytól szenvedett, azután pedig jelentést tett falckenbergi Berg Károly akkori ezredesnek D'Albini itt is úgy mondotta el a dolgot, hogy Balázs hadnagy uszította red a két szakaszvezetőt.

Enek alapján Balázs István ellen az ezredparancsnokság becsületügyi eljárást indított, amely tízennégy hónapig tartott. A tanukat kihallgatták és ezeknek a vallomásából nem csak az tűnt ki, hogy Balázst igaztalanul vádolják, de kitűnt az is, hogy a Szücs-féle korcsmában rogyásig huzta a két füstös a Kossuth-nótát és a hadnagy mindennek dacára nem hagyta el a helyiséget... D'Albini meg-

győződve, hogy súlyosan tévedett, az ezred hivatalos fóruma előtt is bocsánatot kért a meghurcolt hadnagytól, mire a becsületügyi eljárást vezető katonai tanács utasította Balázs Istvánt, hogy vegyen a rágalalmazóján a törvény előtt elégtételt. Balázs István erre följe lentést tett D'Albini ellen rágalmazás és becsületsértés címén és a tárgyaláson, ahol D'Albini ismételt bocsánatot kért és ismételt hangsúlyozta, hogy itt-as állapotában tévedett, a többi tanúk megint elmondták az eset részleteit, amelyek közül a legérdekesebb az volt, hogy a közös hadsereg tisztje nyugodtan végighallgatta a Kossuth-nótát...

Albinit elítélték pénzbírságra, de Balázs István ügyében folytatták a vizsgálatot. Megint előhívták az összes tanukat, akik újra elmondták, hogy éppen Balázs István volt az, aki rendre parancsolt a brutális szakaszvezetőket és hogy Balázs István 46. gyalogezredbeli hadnagy oly békésen viselkedett, hogy még a Kossuth-nóta ellen sem volt kifogása, sőt tisztelettel respektálta a többi mulatozók látványozási jogát.

Tízennégy hónapig tartott a becsületügyi eljárás, amely azzal ért véget, hogy Balázs István vasárnap, szeptember elsején délelőtt megosztották ha nagy rangjától, eltörték a kardját, elpusztították kardbóját és egy erdélyi ezredbe sorozták be közkatónának. Igaz, hogy nem kell tovább szolgálnia, mert katonai kötelességének már eleget tett és a közlegényi sorba való beosztás csak arra az esetre szól, ha mozgási és lesz.

A lefokozás megokolása mélységes, katonai titok. Valami kiszivárgott úgy n. Az, hogy Balázs István nem vett Albini rangjához megfelelő elégtételt és hogy olyan helyiségben mulatozott, ahova rangjához illően még csak be sem térhetett. Azt azonban határozottan állítják katonai körökben, hogy Balázs István hadnagy lefokozásának megokolásában szó sincs a Kossuth-nótáról. Pedig alighanem ez a degradálás oka.

SPORT.

Országos atlétikai viadal Aradon.

Az a széleskörű és nagyjelentőségű sporttevékenység, melylyel az Aradi Atlétikai Klub az ország sportköreinek egyöntetű elismerését érdemelte ki s magát tíz évi fennállása alatt a vidék első sportegyletévé küzdötte fel, vasárnap, azaz a hó 8-án délután nyer élénk tanúelet, amikor is Török Gábor-utcai sporttelepén országos atlétikai viadalt és bajnoki távgyalogló versenyt rendezt. A ma záródott nevezések szerint képviselve lesz a viadalon Budapestről a Magyar Atlétikai Klub, a Magyar Testgyakorlók Köre, a Ferenvárosi Torna Klub, vidékről pedig a Szabadkai Atlétikai Klub, a Szegedi Atlétikai Klub, a Nyíregyházi Torna és Vívó Egylet, a Debreceni Torna Egylet, a Debreceni Akadémiai Atlétikai Klub, Aradról a Posta és Tavirida Usztviselők sportegylete, a Meteor Kerékpár Egyesület és az Aradi Atl. Klub.

A verseny védnökkel gróf Károlyi Gyula főispán, Urbán Iván, Fábry Sándor és Varjassy Lajos polgármester.

Az atlétikai viadal délután 3 órakor veszi kezdetét a Török Gábor-utcai sporttelepen. Ezt megelőzőleg délután 2 órakor indítatnak utnak az arad-nagyvárad országúton a 90. számú kilométerköztől Zimánd-felé a 30 kilométeres bajnoki távgyaloglás versenyzői, minden versenyzőt kocsin két-két gyaloglási bíró kísér. A 103. sz. kilométerkönl a versenyzők vissza fordulnak s a felüljárón, Nagyvá-

radi úton áthaladva letérnek a Lövész utcán, Zugligeren át a sporttelepre, hol még három kör megtétele után éri el a versenyző a 30 kilométert. A verseny rendkívül érdekesnek ígérkezik, mert a legjobb gyaloglók veszik felegymással a küzdelmet. Menglitz Ferenc tavalyi bajnoknak erős ellenfele lesz a jó formában levő Stantics György többszörös bajnok és athéni győztes.

Bedő Árpád fegyelmeje.

A hivatalvesztési indítvány.

Megbizhatatlan és érdemtelen a községi bíró

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Aradváros községi bírójának, Bedő Árpád dr.-nak a Munkás-Otthon ellen teljesített vizsgálatából kifolyólag tudvalevőleg két fegyelmit rendeltek el, amelyekben most terjesztette be indítványait a fegyelmi vizsgálattal megbízott városi tisztii főügyész. A közigazgatási bizottság fegyelmi választmányához benyújtott egyik indítványban Reicher Károly t. főügyész hivatalvesztésre kéri ítéltetni a községi bírót, míg a másikban az aradi rendőrség fegyelmejére vonatkozólag az eljárás megszüntetését javasolja. A hivatalvesztési indítványra Bedő Árpád dr. tegnap előterjesztette észrevételeit, amelyeket a bonyolult fegyelmi ügygyel együtt egy a főispán által legközelebb megállapítandó napon fog a fegyelmi választmány tárgyalni.

Az észrevétel nek az a lényege, hogy Bedő Árpád semmiféle hivatali vétséget nem követett el. Nem pedig sem azzal, hogy a Munkás-Otthonban végzett vizsgálatnak eredményét a hírlapírókkal is közölte, sem azzal, hogy az aradi rendőrségnek mulasztásai fölött nem hunyt szemet, hanem éppen a rendőrségi aktákból megállapította és kiderítette, hogy a felzésértést és izgatást elkövető Klopstein Ernő szocialista párttitkárral szemben a rendőrség nem indította meg a bünygyi eljárást.

A fegyelmi ügy újabb fejleményeiről az alábbi tudósításban számolunk be:

Reicher Károly nyilatkozata.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma fölkereste Reicher Károly t. főügyészt és megkérte, hogy adjon felvilágosítást arról az indítványáról, amelyet a városi közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának Bedő Árpád dr. ügyére nézve tett. A főügyész munkatársunk kérdésére az alábbiakat válaszolta:

— Beterjesztettem a fegyelmi választmányhoz indítványomat, amely azt javasolja, hogy Bedő Árpád dr. községi bírót hivatalvesztésre ítélték. Az indítványról bizonyára értesítették a községi bírót, akinek az értesítéstől számított 8 napon belül joga van észrevételeit megtenni. A fegyelmi választmány határo atának meghozatala előtt bővebben nem nyilatkozhatom, bár mindenkor készséggel adok felvilágosítást a hírlapíróknak.

— Mi indította főügyész urat arra, — kérdezte most munkatársunk, — hogy a legsúlyosabb fegyelmi büntetést hozza javaslatba. Egy-magában az a vád, hogy a községi bíró az újságírókkal közölte vizsgálatának eredményét és ezzel hivatali titkot árult el, még nem teszi indokoltá a szigorú büntetést?

— Olyan körülmények játszottak közre, — válaszolta most a főügyész, — hogy én su-

lyosnak tartottam a vétességét és ezért indítvá nyoztam a hivatalvesztést.

— Mikor ül össze az ügyet tárgyaló fegyelmi választmány?

— Nem hiszem, hogy már most szombaton, a közigazgatási bizottság ülése után tárgyalnák az ügyet. A főispán valószínűleg külön napra fogja összehívni a választmányt.

Itt említjük meg, hogy *Varjassy* Lajos polgármester is munkatársunk kérdésére azt felelte, még nincs megállapítva, hogy melyik napon tárgyalja a fegyelmi választmány a Bedő ügyet.

Bedő Árpád a főügyész ellen.

Tudósítónk ezután főkereste Aradváros községi bíráját, aki fegyelmi ügyében az alábbiakat jelentette ki:

— A tiszti főügyész hivatalvesztési indítványára három ives észrevételeket terjesztettem be, amelyekben részletesen kifejtettem, hogy hivatali titkot nem sértettem. Ha ennek tekintik a vizsgálati eredmény publikálását, úgy a minisztereken kezdve, majdnem minden köztisztviselőre ki lehet mondani a hivatalvesztést, mert az újságírók a híreket nem a hirdetési oszlopokról szedik, hanem legnagyobb részt a közhivatalokból kapják. Erélyesen tiltakozom észrevételeimben a főügyész azon vádjá ellen, hogy „megbízhatatlan és a köztisztviselői állásra érdemtelen” vagyok, valamint az ellen, hogy a kollégiáitás megsértésének vádjával illessen csupán azért, mert nem tussoltam el a rendőrség büns mulasztását. Végül megerősítettem azt a föltevést, hogy az aradi munkáviszonyok elfajulásáért engem terhel a felelősség és kimutatom, hogy éppen ellenkezőleg, a rendőrségre hárul az ódium. Mert ha a rendőrség — mint kötelessége lett volna — ez év januárjában megindítja az eljárást Klopstein Ernő ellen, mert feiségsértést követett el, vagy ha március 4-én letartóztatja a hat tanu szerint igazató párttitkárt, úgy Aradon se pincérmozgalom, se kereskedősegéd sztrájk, se kőműveskizárás nincs. A hiba éppen az, hogy a rendőrség titkot csinált abból, amit föl kellett volna jelentenie az ügyészségnek. Ha velem szemben a közlésért hivatalvesztést indítványoz a főügyész, mit javasol a főügyész azok ellen, akik el is követték azt, amit én csak kiadtam és akik szintén tisztviselők?

— Észrevételeim végén, — fejezte be nyilatkozatát Bedő Árpád — arra kérem a fegyelmi választmányt, hogy — miként a főügyész is — tekintsen el a büntetlenségemtől és bírálja el ténykedésemet a szigorú jog szerint. Ha büntetést érdemlek, téessék át a királyi ügyészséghez. Addig azonban, amíg a bűnügy jogerős befejezést nem nyert a választmány tartsa függőben a fegyelmi eljárást.

Az érdekes fegyelmi ügy tárgyalása nyilvános és csak a határozathozatal történik zárt ülésben.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Ormai és Roland. Ha igazi művészet, akkor a hely és a művészet nem ront semmit a művészet értékén. A Központi szálloda orfeum-előadásainak keretében a közönség két olyan igazi művésztelenséget ismert és szeretett meg, akikről érdemes feljegyezni, hogy nem selejtes orfeum trükkökkel, hanem igazi talentummal szereztek jogcímét a művész elnevezésre. Ormai Andor az egyik, Roland Róbert a másik művész, akik sajátos művészetükkel megérdemelt sikert aratnak Aradon. Ormai elsőrangú szalonkomikus, aki utólráhetetlen művészettel adja elő kupléit és prózája ötletességével igazán lebilincselő. Roland mester egyike a legki-

válóbb komikusoknak, aki bármelyik elsőrangú színtársulatnak díszje lehetne. Csupa ötlet, elevenség ez a fürge kis ember, aki pusztán megjelenésével jól eső derűre hangolja a közönséget. Ritka népszerűsége tett szert ez a két művész, akik igazán rászolgáltak a közönség dicséretére. H. G.

* Az első kabaret. *Budapestről* írják: A fővárosba ránduló vidéki közönségnek szeptember elseje óta alkalma van egy új művészeti szenzációban gyönyörködni: modern és elegáns díszszínházban megnyitotta a „Budapesti Cabaret színház”, az intim „Bonbonnière”, a főváros legelőkelőbb és legforgalmasabb utvonalaiban egyikén, a Teréz-köruton. Irók, komponisták, színművészek és művésznők fogtak össze és a kiváló író: Nagy Endre vezetése alatt álló válogatott gárdának sikerült egy valóban elsőrendű Cabaret műsor keretében igazán művészi nyújtani. A megnyitót est sikerét egyértelműen konstataálta az egész fővárosi sajtó. Az első budapesti cabaret különös tekintettel van a vidéki irodalomra és művészetre és sűrű egymásutánban fogja színpadán vendégszerepeltetni a legjobb nevű vidéki írókat és művészeket.

Agráriusok szervezkedése.

A 14 parancsolat.

Szecesszió a 48-as pártból.

A gazdák érdekeit nem lehet kisajátítani.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 4.

A pécsi gazdakongresszust tudvalevőleg tegnap nyitotta meg *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter és megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a mezőgazdaság és az ipar között harmóniának kell lennie. A miniszter nyilatkozata nem meglepő, de azért hatása, mint jó forrásból értesülünk, érdekes volt.

A pécsi kongresszuson néhány olyan politikus is részt vesz, akik a politikai közeletben harcos, hogy ne mondjuk agresszív képviselői az agrár-érdekeknek. Arról volt szó, hogy ezek a férfiak erőteljesebb nyilatkozatokat fognak tenni a kongresszuson. A terv azonban abban maradt, főképp a miniszteri beszéd hatása alatt. Csendben megállapodás történt arra nézve, hogy a gazdák kongresszusa nem politizál, hanem csupán földművelő érdekekkel — a szó szorosabb értelmében foglalkoznak.

A gazdaérdekek jelszavával fellépő politikai mozgalom azonban egyáltalában nem mondható megszüntetnek. Már az őszszel, első sorban a függetlenségi párt kebelében kísérlet történik arra nézve, hogy a függetlenségi párt kebelében érvényesüléshez juttassák ezt a mozgalmat.

Tudósítónk megkérdezte az agrárius csoport e mozgolódásáról a függetlenségi párt egyik mérvadó tagját, aki a következőket jelentette ki:

Kossuth Ferenc és az agrárpolitika.

— Minthogy az ilyen mozgalmak kezdő ményezője és mibenléte soha sem kutatható ki, sokan a párt érdekében leghelyesebbnek vélik, ha egyáltalában nem vesznek tudomást róla. Én nem vagyok ezen a nézeten. Nem tagadom, hogy ilyen készülődés igenis észlelhető. De inkább érdekesnek tartom, semmint veszedelmesnek, vagy csak károsnak is. A függetlenségi pártnak végre is Kossuth Ferenc a vezére, aki kijelentette, hogy a párt fejlődését csak demokratikus irányban tudja elképzelni. Ez természetes is. A párt elreakcióscadásától

nem kell félni. Nem félek azonban attól sem, hogy azok, akik bizonyos agrárius színezetű követeléseket nagyon a szívükön viselnek, abban az esetben, ha kívánságaikat kellőképpen nem honorálnák, kiválnának. A gazdák érdekeit nem sajátíthatja ki senki. Igaz, mi, a párt többsége bizony az iparosok és kereskedők érdekeivel is foglalkozunk. De azért még nem kell összevesznünk azokkal, akik inkább és talán kissé egyoldaluan is, a földművelés jóvoltáért buzgólkodnak.

Az ősz parlamenti küzdelmei során minden bizonynyal fölvetődnek majd az ismert gazdasági jelszavak és nem lehetetlen, hogy szét fogják feszíteni a jelenlegi pártkereteket.

A mezőgazdák kiskatéja.

A gazdák országos kongresszusának mai, második napján *Majláth* József gróf nagyszabású beszéd keretében foglalkozott az agrár programmal. Nagy tanulmányra valló beszéde végén a gazdakongresszus elé konkrét javaslatot terjesztett, amely a magyarországi agráriusoknak valószínűleg politikai vezérfonala lesz.

A javaslat a következő 14 pontból áll:

1. A magyar föld megtartása a nemzeti politika vezérfonala legyen.
2. Az agrár politika legfőbb feladata az, hogy szemelött tartsa a földbirtok megosztását.
3. A nagy, közép és kisbirtokosoknak nem egymás ellen, hanem egymás mellett kell szervezkedniük.
4. A nyomasztó földterheket okos hitelpolitikával el kell tüntetni.
5. A teljesen hamis alapra fektetett adórendszert át kell alakítani.
6. Az államkormányzás legyen tisztában az agrár célok vezérgondolatával.
7. Az agrár politikának számolni kell a szociális törekvésekkel.
8. A szociáliszmusnak ama követelményével szemben, amely a demokratikus elvet illeti, az agrárpolitika híve az általános titkos választói jognak, de csakis a nemzeti biztosítékokkal.
9. Az agrár program szükségesnek tartja a tisztességtelen verseny megszüntetését és az ipar és kereskedelem nemzetivé való tételét.
10. Bármiként dőljön el a kiegyezés, elő kell készíteni az országot az önállóságra.
11. Talpra kell állítani a középbirtokosokat és a kisembereket.
12. A nép erkölcsi és értelmi színvonalát emelni kell.
13. A kivándorlás ellen a legjobb orvos az agrár program érvényesítése.
14. Követeli végül a népoktatás határozott nemzeti jellegét.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A Kőlcsey egyesület szeptember havi választmányi gyűlése 6 ikán délután 6 órakor lesz a Weitzer utcai polgári iskolában. E gyűlésen az elnökség beszámol a június óta történtekről. Különösen a kulturpalota és a könyvtárra vonatkozólag. A tavaszról elmaradt közgyűlés idejét és tárgysorozatát a pénteki választmányi gyűlésen fogják megállapítani.

(*) Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete szeptember 15-én vasárnap délelőtt 11 órakor saját helyiségében (Központi szálló) elnökválasztás céljából rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat ezúton is meghívja az elnökség.

(*) Az aradi pincér egyesület tagjai kéretnek, hogy szeptember hó 7-én este a 888 vendéglő helyiségébe összehívott értekezleten minél számottevően jelenjenek meg.

A tulzsufolt aradi középiskolák.

Párhuzamos osztályok a gimnáziumban.

Előterjesztés a kultuszminiszterhez.

Varjassy polgármester Barkóczy min. tanácsosnál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 4.

Az aradi középiskolákban ma befejeződtek a beiratkozások. Talán egyetlen tanévben sem voltak annyira tulzsufoltak az aradi középiskolák, mint az idén. Minden osztályban több a tanulók száma, mint tavaly s különösen az alsóbb osztályokban olyan nagy a tulzsufoltság, hogy a tantermek kicsinyeknek bizonyulnak a tanulók befogadására. Ez a tulzsufoltság a főreáliskolában is mutatkozik. A főgimnáziumban pedig fonák helyzetet teremtett.

A főgimnázium harmadik osztályába — mint az Aradi Közlöny megírta — már a beiratások első napjának délelőttjén nem vettek fel több tanulót, lévén a létszám betöltve s így megtörtént, hogy hat jelentkezőt, köztük két aradit is, visszautasítottak. Már akkor megirtuk, hogy ezen a helyzeten változtatni kell. A főgimnázium igazgatósága jelentést is tett a kultuszminiszternek és engedélyt kért a szükséges intézkedésre, nevezetesen egy párhuzamos harmadik osztály felállíthatására. Az igazgatóság különben a harmadik osztályba a numerus claususon túl is vett fel tanulókat s így saját felelősségére 76 tanulót iratott be. A későbbi jelentkezőket pedig kénytelen volt visszautasítani.

Ma, a beiratások utolsó napján a főgimnázium negyedik osztályában is megtelt a létszám. Az igazgatóság három aradi és két vidéki jelentkezőt utasított vissza azzal az indokolással, hogy a negyedik osztályban nincsen több hely. Az igazgatóság azonban nem zárta el a lehetőségét annak, hogy az ezidő szerint kirekedt tanulók ne juthassanak be az aradi gimnáziumba.

Burián János főgimnáziumi igazgató a beiratásokról ma sürgős jelentést intézett Barkóczy Sándor báró miniszteri tanácsoshoz, a kultuszminiszterium középiskolai szakosztályának referenséhez. Burián igazgató elmondja a jelentésében, hogy az aradi főgimnázium alsó osztályai- ba annyi tanuló iratkozott be, hogy kénytelen volt olyanokat is kirekeszteni, akik az előző évben Aradon végezték tanulmányaikat. Szükségesnek véli tehát, hogy párhuzamos harmadik és negyedik osztály állíttassék fel. Minthogy azonban az intézetben nincsen osztálylány átalakítható terem s a reáliskola is annyira tulzsufolt, hogy nem adhat át a főgimnázium parallel-osztályai számára termetet, azt az előterjesztést tette Burián igazgató, utasítsa a miniszteri tanácsos a főreáliskola igazgatóságát, hogy amíg a főreáliskola palotája fölépül, béreljen ki négy termet s a liceumban így megüresedett négy teremben nyerjenek elhelyezést a főgimnázium párhuzamos osztályai.

A párhuzamos osztályok felállítása különben a város polgárságának érdekeit annyira közelről érinti, hogy maga Varjassy Lajos polgármester jár el az ügyben. A

polgármester ugyanis a napokban felutazik a fővárosba, ahol Barkóczy báró miniszteri tanácsosnál a kirekedt aradi diákok érdekében el fog járni és megsürgöti a parallel-osztályok felállítását.

TANÜGY.

(—) Athelyezett tanárok. A vallás és közoktatásügyi miniszter Szabó Ernő dr. győri állami főreáliskolai rendes tanárt az aradi állami főreáliskolához, — Szendrey Zsigmond makói állami főgimnáziumi tanárt a munkácsi állami főgimnáziumba helyezte át.

HIREK.

A kártyás halála.

Arad, szeptember 4.

A kártyaszünetedély ma ismét halálba kergetett egy embert: Rácz Arpád ujaradi kir. járásbírói végrehajtót. Rácz szenvedélyesen kártyázott, felváltva nyert, veszített, azután állandóan veszített, anyagi zavarokkal küzdött s végül egy revolverlövéllyel véget vetett életének.

Rácz Arpád Temesvárott követte el az öngyilkosságát. Egy ottani szállóban — mint egy temesvári távirat jelenti a fürdőkádban ülve revolverével szíven lötte magát és meghalt. A távirat megjegyzi, hogy a végrehajtó anyagi zavarokkal küzdött s ezért lett öngyilkos.

Az 54 éves, összetöpreődött ember ismert alakja volt Arad éjszakai életének. Rácz majdnem minden éjszakát Aradon töltött a kávéházak zöldposztós kártyasztalai mellett, hódolva játékszünetedélyének. Ott ült sokszor egész virradásig, adva a bankot. Beesett arcán meglátszottak a kártyázás közben átélt izgalmak. Egy-egy nagyobb tétnél, amint a kártyalapokat osztotta, meg megremegott a keze az öreg kártyásnak.

Rácz valóságos típusa volt a szenvedélyes játékosoknak. Gyakran, ha nem is volt pénze, képes volt hajnalig ülni a kávéházban, néve a játékosok változó szerencsésjét. Ilyenkor is elárulta, hogy vérbeli kártyás. Ha annak, aki mellett ült, rosszul ment a kártya, idegesen fészkelődött a székén. Természetesen gyakran rászóltak a kibicre, hogy feltűnő viselkedésével ne árulja el a rossz lapot.

Ha ő maga játszott, nem ismert hátrált a vakmerőségben. Egy-egy kártyára sokszor százkoronás bankjegyet tett s ha veszített, megduplázta a tétet. Gyakran szerencsével játszott Rácz Arpád, legtöbbször azonban érzékeny veszteséggel kelt fel az asztaltól.

Ugy látszik az utóbbi időben állandóan üldözte a balszerencse. Minden pénze odaveszett a kártyán s a tők szélére jutott. Anyagi zavarokkal küzdött, állítólag hivatalos ügyeit nem a legnagyobb rendben vezette s a szerencsétlen ember, hogy elkerülje a szeggyent, végső kétségbeesésében egy revolverlövéllyel véget vetett életének. Az öngyilkos embert felesége és több tagu család gyászolja.

— A király a hadgyakorlatokon. Bécsből táviratozzák, hogy a király ma délután 4 óra 15 perckor külön vonaton Klagenfurtba utazott, hogy résztvegyen azokon a hadgyakorlatokon, amelyek ma kezdődtek az olasz határ közelében.

— A hitelszövetkezetek válsága. Budapest-ről táviratozzák: Az önállóan működő hitelszövetkezetek országos kötelekének a szövetségi központi bank hivatalos helyiségében mára összehívott értekezletén hosszabb tanácskozás után a következő határozati javaslatot fogadták el:

Azon válságos helyzetből kifolyólag, mely ma a hitelszövetkezeteket s azoknak összes tagjait törekjűtással fenyegetik, a gyűlés elhatározta:

1. Küldessék ki egy tíz tagu bizottság, mely az összes fővárosi bankoknál eljár abban az irányban, hogy a válság elhárítása céljából a bankok a velük összekötetésben levő szövetkezetek leszámítolási hitelét oly magasságban, mint ez júliusban fenállott, tartsa fenn továbbra is.

2. Az összes egybegyűlt szövetkezetek egy nagy küldöttséggé alakulnak, mely legközelebb a pénzügyminiszter előtt megjelenik és kérvényt nyújt át, amelyben a pénzügyminisztert felkéri, hogy az osztrák magyar-banknál valamint a főbb pénzintézeteknél befolyását az előbb említett irányban érvényesítse és a végképen bedugult pénzforrásokat ideiglenesen egy bizonyos meghatározott időtartamra (3 évre) állami kölcsönpénzzel a szükséghez képest pótolja.

A bizottság megválasztása után az értekezlet véget ért.

— Nyiri Sándor grófi rangja. Budapest-ről táviratozzák: Egy estilap értesülése szerint a minapi rangemelésekkel kapcsolatban Nyiri Sándor altábornagyot, aki annak idején az országgyűlést fegyveres erővel szétzavartatta, szintén grófi rangra kellett volna emelni viszonozásul szolgálataiért. Nyiri Sándor kevéssel a rangemelések előtt Bécsben járt Zichy Aladár grófnál, s hosszasan értekezett vele az ügyben. A király személye körüli miniszter a tanácskozásból kifolyólag táviratozott Wekerle Sándor miniszterelnöknek Budapestre és Kossuth Ferencnek Karlsbadba, s az altábornagy grófi rangra való emelésének előterjesztését a két miniszter válaszával tette függővé. Wekerle Sándor rövidesen azt válaszolta, hogy nincs kifogása az előterjesztés ellen, Kossuth Ferenc azonban gondolkodási időt kért s ezalatt puhatóldozott, hogy a függetlenségi pártban milyen hangulatot kellene az esetleges kinevezés. E puhatóldozás eredményeképpen Kossuth a következő táviratot intézte a király személye körüli miniszterhez:

Graf Aladár Zichy

Wien.

Bankgasse.

Leghatározottabban ellenzöm, semmi körülmények között.

Kossuth.

Nyiri Sándor grófi rangra emelése tehát — állítólag — Kossuth Ferenc tiltakozása miatt maradt el.

— Klempa századost hasba szurták. Nagyszébenből írják: Alig simultak el a pánádi eset hullámai, máris újabb katonai botrány történt Erdélyben. A véres eset színhelye Szerdahely község, ahol a 28. vadász zászlóalj egy százada van elszállásolva. Itt történt, hogy az utcán Klempa Kálmán százados, a 28. vadász zászlóalj aradi pótszázadkeretének parancsnoka az utcán rendre utasította Szabó Ödön egyéves önkéntest, amikor ez egy éjjeli mulatozás után hazatért. Az önkéntes a gorombászkodás miatt megtámadta a századost, aki erre lovaglós ostorával végigvágott az önkéntesen és Szabó szemén súlyos sérülést ejtett. Szabó Ödön az inzultusra bajonettet rántott s a százados hasába döfte. A százados sebesülése veszélyes. Az önkéntest Nagyszébenben, a századost pedig a Gyulafehérvári katonai kórházban ápolják. A zászlóaljparancsnokság megindította a hadbírósi eljárást.

— Csák Cyrjék dr. Kolozsvárt. Csák Cyrjék dr., a magyarországi minorita rendnek volt főnöke, a kolozsvári minorita rendház új feje tegnap este gyorsvonattal érkezett meg Aradról új állomáshelyére, Kolozsvárra. Az új házfőt a vasuti állomáson a kolozsvári minorita-rendház 2 tagja fogadta.

— Bizalmatlanság Wekerlének. Nagykárolyból jelentik: Szatmármegye állandó választmányának Falussy főispán elnöklése alatt ma ülést tartott, hogy a rendkívüli közgyűlést előkészítse. A rendkívüli közgyűlés napirendjén első sorban az ismeretes Majos ügyben benyújtott indítványok lesznek, amelyek tudvalevőleg azt kívánják, hogy Wekerlének eljárásáért bizalmatlanság szavaztassék. A főispán az állandó választmány ülésén kijelentette, hogy a miniszterelnök e kinevezéssel a legtávolabbról sem szándékozott a vármegye hazalias érületét megsérteni. A választmány a kijelentést megnyugvással tudomásul venni javasolja és a bizalmatlansági indítvány felett a közgyűlésnek a napirendterét ajánlja. Általános felháborodást keltett, hogy Luby Géza képviselő, a bukott néppárti jelölttel, Szabó Alberttel együtt különvéleményt nyújtott be. A felháborodás Luby ellen a függetlenségi párt és a választmány tagjai között óriási.

— A cseh haladópart botránya. Prágából táviratozzák: A cseh haladópart Sloupitzba gyűlést hívott össze, amelyen mintegy 2000 ember jelent meg. A gyűlés egyedüli tárgya a fenyegető klerikalizmus megvitatása volt. Éppen ezért a cseh katolikusok is nagyszámban megjelentek s ezek már az első szónoklat alatt lárnáztak és közbekiabálásokkal zavarták a szónokot. A rendzavarás csakhamar verekedéssé fajult, s ugyancsak munkában voltak a kések és bokszerok. Később a cseh szociális ták is belevgyűltek a harcba, a verekedés közben Myslibet képviselő, a cseh katolikusok egyik vezérének annyira összeverték, hogy alig tudott menekülni. Több ember súlyosan megsebesült. A zavargásnak hatósági beavatkozás vetett véget.

— A bajai bankcsalás. Szabadkáról táviratozzák: A bajai ipar és kereskedelmi bank ügyében a vizsgálóbíró elutasította az ügyészségnek ama indítványát, hogy a vizsgálatot a bank igazgatósága ellen is terjesszék ki. Ezzel a vizsgálat végleg befejezést nyert.

— Nagy tűz a kisjenői uradalomban. A kisjenői főhercegi turbinás malom, mely 1902-ben épült, az összes berendezésekkel együtt, óriási gabonakészletével, összes melléképülettel és lakóházakkal teljesen leégett. A malom tegnap délután gyúlt ki és ma reggelig teljesen elhamvadt. A kár meghaladja a fél millió koronát. A tűz oka ismeretlen.

— Egy játékos, aki nyer. Bártfáról jelentik: Bártfa fürdőn két évvel ezelőtt felszították a park-klubot, mert botrányosan folyt benne a hazardjára. Azóta szünetelt a hivatásos játékosok pusztítása, míg újabb egyik kávéház külön szobájában felelevenítették a hazardjátékokot. Főleg bakarat-t játszottak, amelynek a rövid idő dacára is több áldozata van. A sok vesztes között azonban akadt egy Hisch Sámuel nevű németországi származású fiatalember, akinek állandóan kedvezett a szerencse, s volt olyan este amelyen 80,000 koronát is nyert, összes nyereségét pedig 200,000 koronára becsülték. A napokban általános feltűnést keltett Bártfán, hogy a szerfelett szerencsés fiatalember hirtelen eltűnt. Ez sok szóbeszédre adott alkalmat, s ekkor kezdtek csak mindinkább érdeklődni Hisch múltja és bártfai szereplése iránt. Csakhamar rájöttek, hogy Hisch, aki állandóan a saját

kártyáival játszott, megjelölte azokat, s hogy szerencsésjét állandóan korrigálta a többi játékos rovására. Az eltűnt kártyajátékos ellen most megtették a büntető feljelentést.

— Ép elmével a szanatóriumban. Budapestről jelentik: Schlesinger Lipótné szül. Friedmann Teodora ma megjelent egyik fővárosi esztendő szerkesztőségében és elpanaszolta, hogy férjét, aki nem is olyan régen jobb napokat látott, bezárták a Ringer-féle szanatóriumba, noha semmi baja sincsen. A dolog azalatt történt, míg ő Aradon rokonainál időzött. Az igazságtalanság elkövetésével férjének anyját Schlesinger Ignácét vádolja, aki jómódu asszony s állítólag azért nyilvánította bolondnak és záratta be a fiát, mert havi 30 forint segélyt kért tőle. Az asszony sirva panasolta, hogy tudakozódott a Ringer-féle szanatóriumban a férje után, de kiutasították. Közben ismételt hangoztatta, hogy férjének semmi baja nincs és csupán a csa'ád kapzsisága juttatta a szanatóriumba.

— A temesvári aktalopás. A temesvári törvényszéknél a napokban történt szenzációs aktalopás ügyében szenzációs fordulat állott be. Az akták tegnap reggel hét órakor, épp oly rejtélyesen, mint ahogy eltűntek, újra megkerültek. Gerdánovits Sándor hely. törvényszéki elnök hivatalos helyiségének fáskosárban találta meg ma reggel az aktákat egy hivatalos szolg., ugyanabban a fáskosárban, amelyet tegnap és tegnapelőtt és azelőtt számtalanszor át, megátkutattak. Az akták megkerülése azonban világhosszú nem nyújtott a rejtélyes ügyben. Hogy az aktákat valaki ellopta és utóbb vissza-lopta, az napnál világosabb, mert azt a fáskosarat, amelyben megtalálják őket, a legkínosabb gonddal sokszor átkutatták. Hogy ki volt az a fiatal ember, aki az aktákat tanulmányozás végett kikérte, azt sem tudják. Az illető egyik temesvári ügyvéd alkalmazotjának adta ki magát, ez a közönséges fogás azonban egyszerű hazugság volt. Azt is mélységes titok fedi persze, hogy kinek a megbízásából, kinek az érdekében cselekedett. Az, hogy a vádlott érdekében történt volna az aktalopás, nem valószínű, mert az akták hiánya csak elodázhatta az ügy letárgyalását. Az ügy végleges megszüntetését azonban nem vonhatta maga után, mert a bűnjeltek, az üzleti könyvek nem tűntek el. Ezeket talán érdekében állhatott volna eltüntetnie a vádlottnak, csak hogy a könyvekhez nem nyult senki. A halasztás sem lehetett célja a vádlottnak, mert 9000 korona kaució ellenében van szabadlábon és ha tényleg ártatlan a terhéreért büncselekményben, csak annál később juthatott volna a pénzéhez. Az a feltevés pedig, hogy az aktalopás a magánvádló érdekében történt, egyszerűen tarthatatlan, mert ennek semmi néven nevezendő célja nem lehetett. Titokzatos rejtélytel állunk szemben, úgy látszik, amilyenek a nyitját egyelőre megoldani nem képes senki. Egyébként a vádtanácsnak ez ügyben kitűzött tárgyalását, dacára annak, hogy az akták már a kora reggeli órákban megkerültek, előkészület híjával nem lehetett megtartani. Így tehát a védő által benyújtott kifogások tárgyalására a vádtanács újabb határnapot fog kitűzni.

— Gyilkos földrengés. Páris-ból táviratozzák: Porte-Bén-ben nagy földrengés pusztított. Számos épület és két mecset romba dőlt. A romok alól több holttestet húztak ki.

— Panasz a gyorsáru hivatalra. A következő panaszos levelet vettük: A szállító közönség érdekeinek hallatlan mérvű elhanyagolását szemlélhetni az aradi vasuti állomás gyorsáru felvételi osztályában. Az elszállításra váró gyors-

árak számára egy keskeny ereszalatti hely van; a mi oda nem fér, azon túl jut s ott ki van téve az időjárás minden viszontagságának. Ma például, a zuhogó esőben, mintegy száz kosár szőlő, egy nagyobb szállítmány zsák órák hosszat ázott, a nélkül, hogy bárkinek gondja lett volna rá. Tekintve, hogy gyorsáruként ép romlandó árukat szoktak küldeni, a vasuti hivataloknak ezekre mindenestre több gondot kellene fordítani. Ez az indolencia szinte szándékos megkárosítása a közönségnek. Vagy olyan nagy áldozatba és munkába kerülne, ha a gyorsáru-osztály ezeket a szabad ég alatt heverő árukat eső idején ponyvával, vagy egyébbel letakartatná? Azt hisszük, Aradon, ha már tisztességes állomást nem kapunk, a közönség ennyi jóakaratot és gondot elvárhat az állomásfőnökségtől. Egy kereskedő.

— Egy híres zeneszerző halála. Bergen-ből táviratozzák: Grieg Ede, a világhírű zeneszerző ma itt meghalt.

— Kisiparosok a horgon. Az aradi építőiparosok szövetsége a következő nyilatkozat közlésére kért föl: „Kisiparosok a horgon” címmel egyik helybeli újságban Lisinszky Lajos aradi asztalos két levele jelent meg ma oly kommentárral, mely alkalmas a könnyen hívő tájékoztatlan közönséget félrevezetni. Erre a közleményre vonatkozólag az elferdített igazság helyreállítása érdekében a következőket közöljük: Valótlán az, mintha Lisinszky Lajost valaki kényszerítette vagy felhívta volna, hogy az építőiparosok szövetségébe lépjen. Az építőiparosok szövetsége 1907. évi február 24-én alakult meg, holott a nevezett, állítólag horgossal éhhalálra juttatott asztalos még tavaly: 1906. évi november hó 28-án egy szerződést írt alá dr. Mülek Lajos közjegyzőnél. Ebben a szerződésben az aradi asztalos, esztergályos- és kárpitosmesterek egymás között szabályozták önként vállalt kötelezettségekkel a munkaviszonyokat. Ennek a szerződésnek a betartására ma is az abban megjelölt hét asztalosmestertől álló bizottság ügyel a szerződésileg reá ruházott hatáskörben, függetlenül az építőiparosok szövetségétől. Egy olyan embert, aki három hónappal az építőiparosok szövetségének megalakulása előtt szerződéses viszonyba lépett szaktársaival, igazán nem kellett senkinek a szövetségbe belekényszeríteni. Egyszerű koholmány az is, a mit az illető asztalosiparos a fakeskedők általi kényszerítésről mond, hiszen ő tavaly novemberben írta alá Mülek közjegyző előtt a szerződését, az építőiparosok szövetségébe pedig az idén júniusban léptek be a fakeskedők! Miért presszionáltak volna belépésre olyan egyént, a ki félével korábban önként vállalta szaktársaival a szolidaritást. Lisinszky Lajos egyébiránt semmiféle panasszal a szerződés szerint illetékes hetes bizottsághoz eddig nem fordult s így ok nélkül veri félre a harangokat.

— A gyermek kolera és nyári hasmenés ellen kitűnő szer a Kufeké féle gyermek liszt tej nélkül vízben adva, mivel helyes irányban vannak meg benne az anyatejben foglalt alkatrészek, úgy hogy csupán csakis vele lehet a gyermekeket táplálni. Az ő fehérjei igen alkalmatlanok azon gombacsirák tenyésztésére, amelyek a hasmenést okozzák, tehát megszüntetik a betegséget.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A buttyini vásár. Kossuth Ferenc kereskedelmügyi miniszter megengedte, hogy az Arad vármegye területéhez tartozó Buttyin közönségben a szeptember 9-ére eső országos vásárt ez évben kivételesen szeptember hó 16-án tartásák meg.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. L. Boroshebes. Sorsjegye eddig nem nyert!
K. G. Petőfi-utca 11.

Nagy választék
vegyszeri és fizikai ki-
sérletli üvegedényekben:

Lombikok,
Görek,
Wouff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üvegcsövek.

Valódi
Auer és benold-gáz
égőhálókat.

Villamos izzótesteket.

Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Va-
lódni nikkel főző-
és díszedények

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készízetések után 3% pénztárengedményt nyújtunk.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 4.

Amerika 2% magasabb. Elkelt 20,000 métermázsza
alig tartott áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.43—11.44	11.44—11.45
Zab októberre	8.10—8.11	8.09—8.10
Rozs októberre	9.79 9.80	9.79—9.80
Tengeri 1908 májusra 6.87 6.88		6.86—6.87

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	634.25
Magyar hitelrészvény	741.25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	656.—
Déli vasut	158.—

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 4. —

Központi szálloda. Herzl Bernát waggonyári igazgató Budapest. — Henzel Alfréd vivómaster neje N. Szében. — Schwarcz József hivatalnok Budapest. — Horváth József dr. orsz. képviselő Budapest. — Szóke Mici nevelőnő Szeged. — Bogsch Aladár mérnök Vajdahunyad. — Berkes Ágoston bankigazgató és fia Molykut. — Puskás József állomásfőnök Bánhida. — Ifj. Gulner Gyula birtokos és neje Abony. — Forrai Dávid utazó Budapest. — Strasser Vilmos utazó Budapest. — Freund Jakab utazó Teplitz. — Wahrman Imre utazó Budapest. — Beinhacker Izsák ékszerész Budapest. — Berkovits Izidor kereskedő Alveca. — Baria Odön kereskedő Budapest. — Benedicti Jenő mérnök Nagylak. — Mikó Béla főmérnök Budapest. — Kremzic Ernő magánzó Budapest. — Handel Miksa kereskedő Nagyvárad. — Buding Ede kereskedő Nagyvárad. — Egry Adolf hivatalnok Budapest. — Munk Lajos utazó Budapest. — Ungár Manó utazó Budapest. — Schreiber Mór utazó Budapest. — Holinka Ede gyáros Badenbach. — Grünfeld Adolf gyáros Budapest. — Friedman Albert kereskedő Sátoraljauhely. — Keller Viktor Ottó igazgató Budapest. — Herskovits Lajos kereskedő Lugos. — Somogyi Géza főerdész és neje Tenke. — Falk Géza utazó Budapest. — Weisz József utazó Zwickau. — Hollán Géza főfelügyelő Oravica. — Rothbaum Leó kereskedő Budapest. — Münz Lajos kereskedő Budapest. — Altman Károly kereskedő Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Báró Wazmer Antalné birtokosnő és nővére Simánd. — Kállai Jolán színésznő Arad. — Stöbl Miksa birtokos és neje Vinga. — Zerkovits Lajos birtokos Acuca. — Weisz Arthur dr. ügyvédjelölt Hódmezővásárhely. — Pechtol József főhadnagy Fehértemplom. — Kaczander D. birtokos és neje Déva. — Gulyás Károly dr. ügyvéd Budapest. — Tomka Emil tanár Keszthely. — Reiner Lajos kereskedő Nagy-Körös. — Klár Manó birtokos Nyiregyháza. — Radó Izrael gyáros Bécs. — Haasz Simon gyáros Grác. — Csernák Miklós hivatalnok Kis Kapus. — Rácz Géza erdőmester Szászváros. — Roth Valter dr. ügyvéd Kolozsvar. — Keiczél István gyáros Trieszt. — Haschka Leopold utazó Bécs. — Barich Adolf utazó Bécs. — Goldsand M. utazó Bécs. — Stötter Lajos utazó Bécs. — Krausz Ferenc utazó Budapest. — Palos Izsó utazó Budapest. — Miklós József utazó Budapest. — Bogyánszki N. utazó Budapest. — Herczföld Odön utazó Budapest. — Bacher Soma utazó Budapest. — Klein Odön utazó Budapest. — Markovits N. utazó Budapest. — Tusek Vince utazó Tusnád.

Vass-szálloda. Czigler Henrik utazó Bécs. — Frölich Hugó utazó Bécs. — Müller Frigyes utazó Budapest. — Werner Lajos utazó Budapest. — Gotteig Arthur utazó Bécs. — Lindenbaum Zs. utazó Budapest. — Rotter Márk utazó Temesvár. — Grosz Lajos utazó Budapest. — Varga Károly lelkész Bocsárd. — Löwy Henrik utazó Bécs. — Mangra János gazda Szabolcs. — Antal József iparos Kisjenő.

Az úri társaságok
kedvelt pezsgője,

kapható

minden elsőrendű fűszerkereskedésben, kávé-
házban és vendéglőben.

KÖZPONTI SZÁLLODA.

APOLLÓ-csoport.

Igazgatók: Ormai és Roland.

MA

Szenzációs ujműsor! 12 attrakció!

Teljesen új személyzet.

Mr. et Mme Roux Francia Fantoche színészekkel.

Vaie Brown néger zenetanár.

Charles Depford A császártrombitás.

Helga és Ottó létraművész Ósbudavárból.

Zelinescu román nemzeti táncosok

és a többi attrakciók.

Szigoru család műsor!

Kezdeté este 8 órakor. 1856

Belépő-díj: I. hely: 1 kor. 50. II. hely: 1 kor.

Esős időben a teremben.

Steckenpferd-
Liliumtej-szappan

Bergmann és Társa Dresda és Teschen a/E.,
volt és marad a naponként beérkező elismerő
levelek szerint a leghatásosabb gyógyszer
pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán
tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80
filléért kapható a gyógyszárakban, drogeriák-
ban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzle-
tekben. 1045

Óvás!

Mindenkit ez uton figyelmeztetünk,
hogy Bánhidy József fiunk részére sem
áru, sem készpénzhitelt ne nyújtson, mivel
azt el nem ismerjük és meg nem fi-
zetjük.

Arad, 1907. szeptember hó 4-én.

2144 **Bánhidy László és neje.**

Tekintetes

Földes Kelemen gyógyszerész urnak

Aradon.

Mélyen tisztelt gyógyszerész Ur!

Az itteni gyógyszerésztárban vásároltam az
Ön által feltalált nagyhirű Margit crémet, ennek
a rendkívüli szernek a hatása olyan meglepő
volt, hogy nem mulaszthatom el Önnek ezen
ritka találmányért szívből gratulálni.

Arcomról az összes szöplők és pattanások
mind elmúltak, arcbőröm sima és fehér lett.
Isten áldja meg gyógyszerész Urat, kivá-
nom, hogy készítményét a föld kerékén minden
nő használja.

Arcom oly fiatal és szép, pedig 45 éves
vagyok, de úgy nézek ki, mint egy 20 éves
leány.

Amidőn felhatalmazom, hogy levelem nyil-
vánosságra hozza, maradtam hálás tisztelője:

Kovács Elza,

Hódmezővásárhely, Mihály-u 58.

Eladó

a Batthyány-utca 31-ik számú
emeletes ház,

mely a város egyik legszebb pontján: a
Fischer Eliz és Kohn J.-féle bér-
paloták között fekszik.

Ajánlatok alulírott tulajdonoshoz in-
tézendők:

Láng Győző

Ujvidék, Kiqyó-utca 4. sz.

2099

Patent gyermek harisnyák

női és férfi harisnyák, keztyük elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott, olcsó árak mellett
Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. Vidéki megrendeléseket legpontosabban intézem el.

Iskolakönyvek

1907—8-ra.

KERPEL IZSÓ

könyv- és papírkereskedése

Aradon, Andrassy-tér 20. szám,
(Fischer Elíz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni,
hogy üzletemben

iskolakönyvek

az összes helybeli és vidéki tanintézetek
részére az előirt legújabb kiadá-
sokban, tiszta és kifogástalan
állapotban,

használtan is,

félárban

leggondosabban fertőtlenítve,
kaphatók.

Minden tőlem vásárolt tankönyv használha-
tóságáért szavatolok.

Az összes tanszerek

u. m.: füzetek, rajztömbök, vonal-
zők, körzők, festékek, stb. első-
rendű minőségben és nagy választékban vannak raktáron. 2104

Az izraelita ünnepekre való
makzoro és imakönyvek
üzletemben nagy választékban kaphatók.
Igen jutányos árak,
gyors és pontos kiszolgálás!

A n. é. közönség szives pártfogását
kéri kiváló tisztelettel

Kerpel Izsó,

könyv és papírkereskedése, kölcsönkönyv-
tára és zenemű-köcsönző Intézete.

Iskola- könyvek

és

iskolaszerek

az összes aradi és vidéki
iskolák részére

Ingusz

I. és Fia

könyvkereskedésében

Arad,

267

Weitzer János-utca

Harcinál

korábban érő, bőtermőbb
Diószegi buza
vetőmag

míg a készlet tart, ab Battonya
állomás mmázsánként 24 ko-
ronáért kapható. 2071

Stengl Dezső, Kisprag.

Nem kell London. Nem kell Páris!
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő
mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELLINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetiében

ARAD, Szabadság-tér 4 szám.

Szülők kedvese! Figyelmebe ajánlom **orthopéd-
gyógycipőmet**, melyek meggátolják a láb-
fejlődést, G. arm. kéknél, ugyancsak (előb-
nyelők) eredményeket érten el, amit számos
elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai for-
malu cipőket, meg nem különböztethető től a leg-
cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel!

SEELLINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 2071

ES UJ ES

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szives tuda-
mására hozom, hogy **Aradon Deák
Ferencz-utca 2. szám alatt** (Sebesy-
ház) egy, a mai kor és modern ízlés min-
den köve eményesülve megfelelő.

női kalap divat-terem nyitottam

Üzletemben a leg-élőkelőbb esztétik-
kikerült és legszebb kivitelű modelleket
állandóan raktáron tartom.

Allandó és a legnagyobb választék
gyártóipusban.

Átal. kisasok és minden e szakmába
vágó munkálatok jutányosan és pontosan
végzettetik.

Vidéki megrendeléseket a legmesszebb
menő körült. kintessel eszközölök. 719
Szives pártfogást kér

ANTMANN ANNA

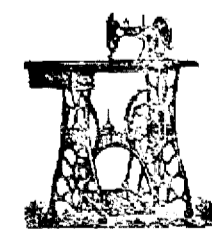
Arad, Deák Ferencz-utca 2.

Telefon szám 96.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Jaff és Singer
karikahajós

varrógépek,

„X.lik. Premier”, „Pach”

kerékpárok,

Grammofonok és lemezek nagy
raktára

Acetylen lámpák, gummik. uyergek, gram-
mofon kerékek, rugók, hangdobozok, varró
és grammofon tűk I-a minőségben.

Javítások jutányosan és jólállás
mellett, gyorsan és pontosan esz-
közöltetnek.

Aiapittatott 1869.
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Minta-raktár: József főherceg-ut 7. szám,
az új evangélikus templommal szemben.

Műhely-telep: Tököly Imre (volt Halasz-utca) 50. szám.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes anyagból készült

cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyszintén **szarok-tűzhelyek** és **fürdőkádak kifelazását**, nemkülönben **központi fűtések berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítások** vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek úgy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályháim bármely rendszerű vasbetéttel mint **gyors-melegítő** kívánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerint fekete vagy pirszén fűtésre mint töltőkályha felállítható.

B. megbízását kérve, maradtam

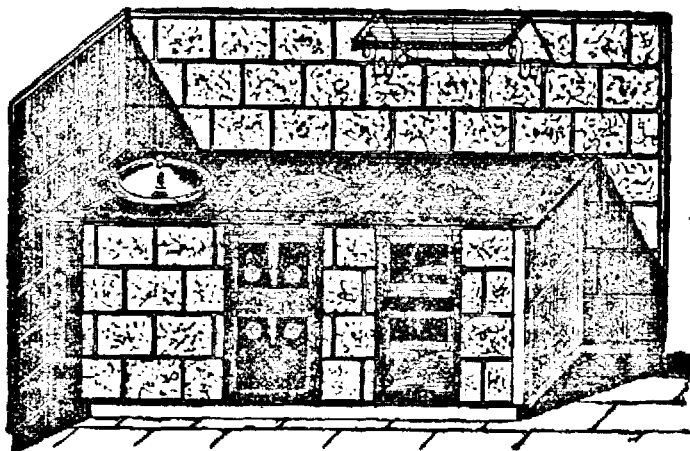
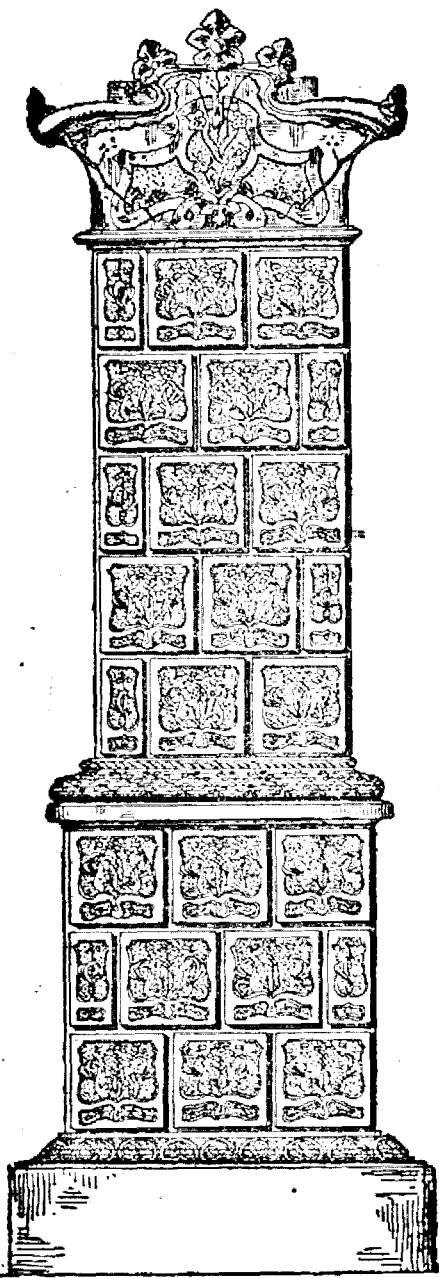
183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA

RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZEJE

NYELV- ÉS CSAPATI VASUTAK PALOTJA

AJÁNLJUK A LEGMODERNEBB OR-
PÉLYKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEJEINKET,

MOL A LEGGYORSABB BEKÖTÉSSEL
EGYVA A LEGFENYVESEBB NYELVTAN-
DOKTRINÁKAT HAJDOK RÉSZTERE

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS

Ponni-kocsi

teljesen új
egy és két lóra
eladó.

Cím megtudható a kiadóban. 2067

Hámory-gazdaság

ajánlja sajáttermésű
nemesfajú

sárga és görög

DINNYÉIT.

Kaphatók: 1980

Deák Ferenc-utca 3., az udvarban.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és arnyas, szép és tágas kerthelyiséget, ugyszintén a város legkötönybb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályáját is diszezen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termésű borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pohár 16 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves partfogását kérve

üsztelettel

Répássy Pál

1406

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden esetben szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

RUBICS GYULA

fényező és mázó mester

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Bocskai-tér sarok.

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: **butor-fényezést, vas- és fa-butorokban, régi butorok újra festését** bármilyen stílusban, **kávéházi berendezéseket** u. m.: **asztalok, székek, rácszatok, lámpariák, fogaok, csillárok és fürdő-kedakát.** 1488

Aradon

egy elsőrangú és a város központján
lévő

2077

női divatáru üzlet

családi ügyek miatt eladó.

Megkeresések „Jó üzlet” jelige alatt Posterestante kéretnek.

10000 kor. tőke szükséges felik.

Kellemesen hűsítő hajviz

Eau de Glace.

A fejbőrt erősíti, a hajhullást megakadályozza, a korpa képződést megszünteti és a fejet huzamos időn át hűvösen tartja.

Egy üveg ára 2 korona.

A haj mosására és tisztán tartására a legalkalmasabb szer a

„CHAMPOING POR.”

A vele készült vízzel mosott haj fényes, ruganyos és selymes lágyságu lesz. A haj színére nincs befolyással.

Az ideges fejfájást azonnal megszünteti a

Rozsnyay-féle fejfájás elleni tablettá.

6 darab ára 1 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárban

458

Arad. Szabadság-tér.

Mesés szép lesz

minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arczisztátlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, keresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hűgypor 1 korona 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

H AJ Ó S Á R P Á D gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kálmán, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Volték Kálmán, Berger Gyula gyógyszertáraknál és Vojtek és Welcz droguériáknál.

Városi hirdetmények.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

3673—1907. pm.

Hirdetmény.

A városi adóhivatal által az 1908 évben jogosultsággal bíró legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására céljára készített kimutatást az 1886. évi XXI. t. c. 25. §-a értelmében a városháza tanácsstermében 1907. évi szeptember hó 1 től 9-ig bezárólag terjedő időtartamra közszemlére kiteszem.

Aradon, 1907. évi aug. 22-én.

Varjassy,
polgármester.

25355—1907.

Hirdetmény.

A közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t. c. 36. §-a értelmében közhírré tesszük, hogy az 1907. évre kivetett adók főkönyvi előírása befejeztetett. Felhívjuk ennélfogva Arad szab. kir. város adózó közönségét, hogy adókönyvecskéjük átvétele, illetve meglévő adókönyvecskéjének a kivetett adók előírásával való kiegészítése végett 8 nap alatt a városi adóügyszólynál annál inkább jelentkezzen, mert igazolatlan elmulasztása esetén 2-10 koronáig terjedhető pénzbírsággal lesz büntetendő.

Arad, 1907. évi aug. hó 30-án.

A városi tanács.

25654—1907. szám.

Hirdetmény.

A gyógyszerkülönlegességekről és titkos összetételű gyógyszerekről alkotott s 1904. évi július hó elsején életbeléptetett 1903. évi 90000. számú szabályrendelet a végrehajtását megnehezítő és hosszabb tárgyalást igénylő némely kérdések rendezetése érdekében az 1904. évi 48051. szám alatt körrrendelettel felfüggesztetett.

Bár azóta folytatott tárgyalások alapján a felmerült kérdéseket végleg rendezni még nem lehetett, mégis számotvetve azzal, hogy az ország területén készült gyógyszerkülönlegességeknek és titkos gyógyszereknek némely külföldi államba való kivitelének megkönnyítése szükségessé teszi, hogy az említett szerek forgalomba hozhatóságának módozatai legalább úgy, mint azt az 1903. évi 90000. számú szabályrendelet előírja rendezve legyenek, a m. kir. belügyminis-terium 98321/VII.—b./907. számú körrrendeletével elrendelte, hogy úgy az 1903. évi 90000. számú szabályrendelet, mint az ennek némely határozmányai kiegészítése céljából 1904. évben 120170/1903. szám alatt kiadott körrrendelet határozmányai újból életbeléptessenek.

Miről az érdekelteket tudomásvétel végett értesítjük.

Aradon, 1907. évi augusztus hó 31-én.

A városi tanács.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

APRÓ HIRDETESEK.

Kerestetik

azonnali belépésre aradi családhoz intelligensebb kisasszony (esetleg német ajku) 3 gyermek mellé. Czim a kiadóhivatalban.

Szalonna,

zsir és mindenféle hentesáru a legjutányosabb napi áron kapható Garai Károly hentesáru üzletében Aradon, Boczkó-utca 2 sz 2084

10—12 növendék tanítására

egy okleveles zongoratanitónőt keresünk. Évi jövedelem körülbelül 1500—1600 korona. Értekezhetni Schillinger Samu urral Erdőhegyen (Aradmegye.) 2140

Temesmegyei fiúiskola községben

42 kataszteri hold azonnal bérbeadó, esetleg örökön szabad kézből eladó, lakóházzal, gazdasági épületekkel és nagy kerttel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2130

Őszi szezon 1907.

a legújabb francia blouse album színes divat képekkel INGUSZ I. és FIA könyvkereskedésében kaphatók Arad, Weitzer János-utca. Arad- és temesmegyei telefon 517. Állami felső leányiskolai tankönyvek megérkeztek. 861

Angol és francianyelv tanítása

Egy aradi úri háznál nevelőnői állást betöltő született angol leány, ki a francia nyelvet is teljesen bírja, s mind két nyelv oktatására képesített, a délelőtti órákban hajlandó angol vagy francia leckéket adni. Cim a kiadóhivatalban. 2145.

Makzörök és imakönyvek

(az izr. ünnepekre valók) üzletben nagy választékban kaphatók. Vesszek könyvtárakat. **Kezpel Izsó** könyvkereskedő, Aradon. 1921

Egy iskolás leány

teljes ellátásra felvétetik magányos urnőnél. Cim a kiadóban. 2126

Egy rövid zongora megvételre

kerestetik. Ajánlatokat ár és cim megjelölésével a kiadóhivatal továbbítja.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Elz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll és különösen kitűnő anyagból kötött

új harisnyait ajánlja.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület-asalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kertli székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint minden szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöztetnek. 1151

Nagy választék sűrítetés mintákból természetes nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Elárusító leány

felvétetik Bársony Andor harisnyauzletében, Szabadság-tér 17. szám. 2141

Üzlethelyiség,

lakással együtt, Fejsze-utca 18. szám alatt bérbeadandó. Bővebbet ugyanott. 2185

Csődtömegeladási hirdetmény.

Vb. Czettel Fülöp és Társa fűrészgyáros és fakereskedő csődügyében az állandó csődválasztmány határozata folytán közhírré teszem, hogy a csődtömeghez leltározott következő ingók ajánlati árverésen eladandók:

I. A leltár 28—35 tételei alatt 1890 kor. beszerzési árban felvett 4 ló szerszámmal, hintó, kocsi és három szekér.

II. A leltár 36—43. tételei alatt 103 kor. beszerzési értékben felvett irodai berendezési tárgyak.

III. A leltár 44—419. tételei alatt 10208 kor. 73 fill. beszerzési értékben felvett fakészlet, mely áll bükkfa deszkákból, fenyőfa gerendákból, cserfa gerendákból, tölgyfa padlókból, fenyőfa deszkákból, bükkfa parkett-frizből, feldolgozatlan bükkfa anyagból, bükkgörlecből és 1500 darab téglából.

IV. A leltár 420—435 és 441—471 tételei alatt 45836 kor. beszerzési árban felvett fűrészgyári berendezés, mely áll teljesen felszerelt Cornwall kazánból, előmelegítő, fűtőkészülék Láng-féle stabil gőzgép, vaseszterga, dinamógép világítási felszereléssel, Worthington-féle szivattyú felszereléssel, fűrészkeretek, (gatt rek) körfűrészek, ingafűrész, fűrész élesítő, eszterga, gyalupadok, közlőművek szijkroongókkal, ipari vasut sín, ipari vágány kocsik, kovács és lakatos szer-zámok, fűrészlapok, szallagfűrészek, szijjak, vaskémény.

Az I—IV. csoportok alatt felsorolt ingók Alvinczon az ugynevezett Martinuzzi-féle udvarban vannak és ott bármikor megtekinthetők.

V. A nagyenyői járásbíró-ság által felvett leltár 1—2149. tételei alatt 11800 K. beszerzési árban felvett 408 darab normal talpfa, 32 dupla normal talpfa, 570 vicinális talpfa, 95 dupla vicinális talpfa, 160 darab 180 as iparvasuti talpfa, 366 darab 150 es iparvasuti talpfa, 491 különböző nagyságú döntött tölgyfa. Ezen famenyiség az ifj. Baruch Mór tulajdonát képező és a Kozslárd községben lévő Zeyk féle erdőben fekszik, ahonnan a szerződés szerint ifj. Baruch Mór köteles azt hat hét alatt a kozslárdi katonai vasút kitérő melletti rakodóhoz elszállítani, de a szállítás a tavaszi és őszi szántással nem eshetik össze és akkor is elhalasztandó, ha a Maros áradása vagy tartós esőzés folytán a talaj lágy és vizenyős lesz, mindaddig, míg az kiszárad. Ezen famenyiség 9000 koronán alul nem adatik el. A fa bármikor megtekinthető, utbaigaztással Kozslárd község bírása szolgál.

VI. Az Aradon felvett leltár 1—82, 94—97 tételei alatt 18662 K. 04 f. beszerzési értékkel biró fornier, eszterga-árak, léczek és enyvből álló áruaktár és egy vagon deszka.

VII. Az aradi leltár 83—93 tételei alatt 282 K. beszerzési értékben felvett irodai berendezési tárgyak.

A VI. és VII. csoport alatti ingók Aradon közben jöttem mellett bármikor megtekinthetők.

Felhívom a venni szándékozót, hogy a fenti beszerzési áraknak megfelelő 10% nyi bánatpénzzel ellátott és minden csoportra külön teendő zárt írásbeli ajánlatokat 1907. évi szeptember hó 20-ik napjának déli 12 órájáig nálam adják be.

Vevő köteles a vételárat és a vételár utáni III. fokú bélyegilletéket az eladás után 3 nap alatt kezeimhez készpénzben lefizetni és a megvett árukat ugyanezen idő alatt átvenni.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1907. évi szeptember hó 20-ik napján d. u. 3 órákor Aradon ügyvédi irodámban tartandó ülésen fog határozni, fentartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani, a versenyt azonnal szóbelileg folytatni, esetleg pedig az ingóságokat más módon értékesíteni.

Ha a vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tenne és különösen ha a kikötött határidőben a vételárat kifizetni vagy az árukat átvenni elmulasztaná, úgy a bánatpénznek elvesztésén felül a megvett árukat a vevő kárára és veszélyére fognak értékesíteni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal szavatosságot az eladásra hirdetett áru minősége, mennyisége és ugyanazonosságáért.

Aradon, 1907. szeptember hó 4-én.

Dr. Mittler Izidor

ügyvéd, mint vb. Czettel Fülöp és Társa cég csődtömeggondnoka. Arad, Szabadság tér 20.

2143

Sok millió előkelő
urhölgy használja

== a világhírű ==

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépsít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrrákák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.